

HRVATSKI VOJNIK

Broj 83. Godina III. 28. travnja 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Sastanak ministara vanjskih poslova i obrane zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje A3 i baltičkih država na Brijunima

Članice NATO-a daju čvrstu potporu za članstvo državama A3

XII. kolo nagradne pitalice
str. 28

MoD UK

LONDON

Čestitke Njezinom Veličanstvu

Brojnim čestitarima 80. rođendana kraljice Elizabete II. pridružile su se i razne postrojbe oružanih snaga Ujedinjenog Kraljevstva. Na dan 21. travnja, stotine topova s kopna i brodova točno su u podne ispaljivale seriju od 21-og počasnog plotuna, a istaknute su i mnoge zastave u počast omiljenoj kraljici. Ipak ističemo originalnu čestitku posade nosača aviona HMS Illustrious, koji su se u tim trenucima nalazili u vodama Crvenog mora, na putu prema Indijskom oceanu. Za ovu originalnu čestitku na 200 metara dugačkoj palubi bilo je potrebno 500 mornara i avijatičara, dakle oko polovice ljudi na brodu.

CARACAS

Aktivna Venezuela?

Časopis Jane's je objavio da ratno zrakoplovstvo južnoameričke republike Venezuele razmatra nabavu

ruskih zrakoplova Suhoj. Do takvog bi posla moglo doći jer je dosadašnji plan nabave 24 brazilska Embraera A-29 otkazan, i to zbog neslaganja SAD-a da se uvezu bilo kakvi dijelovi koji su proizvedeni ili licencirani u SAD-u. Sadašnji razgovori se vode s ruskom izvoznom obrambenom agencijom Rosoboronexport, a moguća je kupnja 14 primjeraka Su-25 i 12 dodatnih Su-27. Također, Jane's-ovi izvori u Caracasu kažu i da je moguće da Venezuela nabavi novi kineski komunikacijski sustav.

FORT BRAGG

Reciklirani Grad slobode

US Army

Veliki broj američkih zrakoplovnih, pješačkih, vojnopolicijskih i logističkih postrojbi prije odlaska u Irak priprema se u iračkom gradu Freedom Cityju. Riječ je o vježbovnom poligonu smještenom u Sjevernoj Karolini, no uređenom poput iračkog sela. Tamo su vojnici u prilici uvježbavati zajednički ulazak u naseљeno mjesto, komunikaciju s mještanima, pa i moguću reakciju u slučaju napada. Zanimljivo je da je Freedom City, inače zamisao časnika Billa Edwardsa, izgrađen isključivo od recikliranih i odbačenih materijala, stoga je cijena njegove gradnje iznosila tek 4500 dolara i trajala manje od 90 dana.

MÜNCHEN

Novi zapovjednik i obnova flote

Deutschen Marine

Nakon 41 godine službe, od 1. svibnja ove godine viceadmiral Lutz Feld, zapovjednik njemačke ratne mornarice, bit će umirovljenik. Na njegovo mjesto doći će viceadmiral Wolf-

gang Nolting, dosadašnji zapovjednik flote u Glücksburgu. Do smjene dolazi u trenucima velikih promjena u mornarici. Ljudi ima manje: brojka od 20 000 pripadnika mornarice je od 2003. godine skresana na 16 000. Planira se i modernizacija flote, i to sa četiri nove fregate tipa F-125, dvije podmornice tipa U-212, te pet korveta tipa K-130.

WASHINGTON

Skupi popravci

Prema predviđanjima neovisnog Centra za američki na-

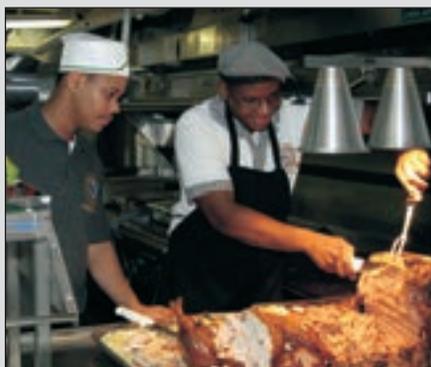

US Army

predak, američkoj vojsci ove će godine biti potrebno 9 milijardi \$ za zamjenu i popravak vojne opreme oštećene u Iraku ili Afganistanu. U 2007. ti će troškovi dosegnuti 16 milijardi \$. Prema njima, tamošnja borbena djelovanja ubrzano troše sve vrste opreme, a "vručina, fini pijesak i opterećenja koje donosi dodatno naoružanje uzimaju danak ratnoj mašineriji". U 2003., godini, u kojoj su SAD udarile na Irak, vojsci je dano 1,2 milijarde \$ za popravak opreme. U idućoj godini ti su troškovi iznosili 3,7 milijardi, a u protekloj još 2,9 milijardi više, izvjestili su autori studije.

MILLINGTON

Programi zdrave prehrane

US Navy

Usvrhu poboljšanja općeg zdravstvenog stanja svojih vojnika, Američka ratna mornarica brine i za njihovu privatnu prehranu. U tu svrhu su zaposleni mnogi nutricionisti, među kojima je najistaknutiji kapetan korvete Ja-

mes McGowan, inače menadžer mornaričkog nutricionističkog programa. Razvijeni su i novi programi koji mornarima omogućuju uvid u vrste i sve prednosti zdrave hrane, vrste dijeta, pravilan unos kalorija... Najpoznatiji je ShipShape, koji je načinjen kako bi prenio osoblu "osnovne informacije o nutricionizmu, stresnom menadžmentu, tjelesnoj aktivnosti i načinima ponašanja koji vode prema smanjivanju tjelesne težine prema mjeri koja odgovara standardima mornarice".

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>E-mail: hrvajnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku sur-
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Sastanak ministara vanjskih poslova i obrane zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje A3 i baltičkih država na Brijunima

"Ovaj je skup još jedna podrška našem ulasku u euroatlantske integracije, osobito u NATO savez", kazao je predsjednik Mešić

Strana 4

U velučkom brodogradilištu Montmontaža-Greben

"Prvi hrvatski protuminski brod iznimno je dostignuće hrvatskog gospodarstva, a uz temeljne vojne namjene može služiti i u brojne civilne svrhe", kazao je prigodom porinuća ministar Rončević istaknuvši veliki izvozni potencijal koji ima tako složen projekt

Strana 8

Iznad Istre održana bilateralna vojna vježba hrvatskog i američkog ratnog zrakoplovstva

Zračna borba je vrhunac letačke obuke pilota lovačkih aviona i time je i najzahtjevnija, a sve što se u ovoj vježbi događalo u potpunosti je usklađeno s NATO standardima...

Strana 12

Sikorsky CH-53K

Iako je CH-53E i dalje jedan od najboljih teških transportnih helikoptera, vrijeme je da se potraži njegova zamjena. Izbor je pao na CH-53K koji je, iako ima istu oznaku, u osnovi potpuno novi helikopter

Strana 22

Naslovniciu snimio Damir MOGUŠ

Sastanak ministara vanjskih poslova i obrane zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje A3 i baltičkih država na Brijunima

Članice NATO-a daju čvrstu potporu za članstvo državama A3

"Ovaj je skup još jedna podrška našem ulasku u euroatlantske integracije, osobito u NATO savez", kazao je predsjednik Mesić, dodavši kako se otvara veća suradnja s baltičkim zemljama koje imaju više iskustva oko ulaska u NATO

Leida PARLOV
snimio Tomislav BRANDT

“Države članice NATO-a daju čvrstu potporu perspektivi za članstvo u NATO-u država iz Američko-jadranske povelje A3, ali isto tako i čvrstu potporu na našem reformskom putu i otvorenosti za suradnju”, istaknula je ministrica Kolinda Grabar Kitarović

Na Brijunima se od 24. do 26. travnja održao sastanak ministara vanjskih poslova i obrane zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje i baltičkih država. Cilj ministarskog susreta Adriatic-Baltic-Atlantic, koji je organiziran u sklopu Američko-jadranske povelje, a kojem je bila namjera napraviti geografsku poveznicu između sjevera i juga Europe, bio je podijeliti konkretna iskustva u približavanju NATO savezu, a sve u kontekstu transatlantskog dijaloga i perspektive daljnjeg proširenja NATO-a.

Uz domaćine, ministricu vanjskih poslova i europskih integracija Kolindu Grabar Kitarović i ministra obrane Berislava Rončevića, na brijunskom su skupu sudjelovali njihove kolege iz Albanije, Makedonije, Litve, Latvije i Estonije, izaslanstvo SAD-a, koje je predvodila Rosemary A. DiCarlo, zamjenica pomoćnika državnog tajnika za europske i euroazijske poslove, te izaslanstva Srbije i Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

Ministarski sastanak svojom je nazočnošću uvećao i predsjednik Republike

Hrvatske Stjepan Mesić, koji je rekao kako je taj skup još jedna podrška našem ulasku u euroatlantske integracije, osobito u NATO savez. Predsjednik Mesić je kazao i kako se otvara veća suradnja s baltičkim zemljama koje imaju nešto više iskustva oko ulaska u NATO, te je istaknuo i transparentnu podršku SAD-a.

Glavne teme sastanka o kojima se na sjednicama raspravljalo bile su očekivanje zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje od summita u Rigi, budućnost i transformacija NATO-a, potreba jačanja uloge Saveza na globalnom planu, perspektive proširenja, kao i osiguranje pune euroatlantske integracije jugoistočne Europe, te razvoj novih snaga, izazovi i reforma obrane.

Govoreći na sjednicama o tim temama iz perspektive Ministarstva obrane RH, ministar Rončević je između ostalog kazao da Hrvatska želi postati članica Saveza koji se učinkovito suočava s prijetnjama današnjice i sutrašnjice, te kako proširenjem NATO-a na zemlje koje dijele iste

temeljne društvene vrijednosti i koje su u punoj mjeri spremne pridonijeti djelovanju Saveza, on neće biti oslabljen ili razvodnjen. "Naprotiv, proširenje Saveza pridonijet će daljnjem učvršćivanju stabilnosti euroatlantskog prostora i označiti još jedan korak ka ostvarivanju težnje o Europi kao cjelovitoj i slobodnoj", kazao je ministar Rončević. Istaknuo je i kako Hrvatska već sudjeluje u nizu inicijativa pokrenutih u sklopu Saveza, te tako unutar *Prague Capabilities Commitment* projekta, kojim se multinacionalnim naporima nastoji jačati deficitarne sposobnosti u sklopu Saveza, Hrvatska sada sudjeluje u osnivanju zajedničke bojne vojne policije s Poljskom i ostalim saveznicama, a

razili smo želju da s ovogodišnjeg summita NATO-a u Rigi bude upućena jasna poruka, jasan signal ne samo u smislu otvorenih vrata, nego i u smislu konkretnih postignuća i konkretnih perspektiva svake od naših država kada je riječ o budućnosti članstva u NATO-u", kazala je ministrica Kitarović. Poziv za sudjelovanje baltskih zemalja na brijunskom skupu ministar vanjskih poslova Latvije Artis Pabriks ocijenio je iznimno dobrim i korisnim, zbog njihovog još svježeg iskustva u pristupu euroatlantskim integracijama.

Latvijski ministar je ustvrdio kako je Hrvatska predvodnik zemalja regije, jer je već započela pregovore o punopravnom članstvu u EU-u, a reforme koje mora provesti i uvjete koje mora ispuniti za to članstvo uvelike se poklapaju s kriterijima za članstvo u Sjevernoatlantskom savezu. Napomenuo je kako treba više raditi na većoj podršci javnosti, te

da u kampanje u kojima će se objasniti prednosti članstva u Savezu trebaju biti uključene i vladine, ali i nevladine organizacije.

Na organizaciji tog važnog sastanka Hrvatskoj je čestitala Rosemary A. DiCarlo, koja je između ostalog istaknula kako SAD ostaju predane miru i stabilnosti u ovoj regiji. Istaknula je i da ju je ohrabrila predanost koju su zemlje članice A3 iskazale u ostvarivanju potrebnih reformi. Ustvrdila je i kako će u središtu summita u Rigi biti transformacija NATO-a i nastojanja da se Savezu pomogne da bude što sposobniji suočiti se s novim prijetnjama. Pri tome se, kako je rekla Rosemary, prije svega misli na veću sposobnost u Afganistanu, te veću sposobnost djelovanja u humanitarnim krizama i

pružanju potpore afričkim zemljama koje se nađu u krizi, kao što je primjerice Sudan. «Zemlje članice Američko-jadranske povelje već sudjeluju u tome i pomažu da se riješe neke od tih kriza», kazala je Rosemary, te dodala kako su im SAD iznimno zahvalne na njihovoj potpori u borbi protiv globalnog terorizma. «Predani smo i daljnjoj suradnji sa zemljama Američko-jadranske povelje tijekom narednih godina i doista se nadamo da će na sastanku na vrhu 2008. godine Savez biti u mogućnosti dati pozivnice za članstvo novim zemljama članicama, te se nadamo da će članice Američko-jadranske povelje do tada ispuniti sve zahtjeve kako bi u tom trenutku mogle primiti pozivnice. Albanija, Hrvatska i Makedonija već su dale važan doprinos rješavanju kriza diljem svijeta i radujemo se njihovom daljnjem doprinosu kada postanu države članice NATO-a, i to u budućnosti koja nije predaleko», zaključila je zamjenica pomoćnika državnog tajnika za europske i europske organizacije DiCarlo.

Brijunski je skup bio dobra prigoda i za bilateralne susrete, kao i za neformalna druženja i razgledavanje Brijuna, čija ljepota nije ostavila ravnodušnim sudionike tog važnog ministarskog skupa. ■

Ministarski sastanak Adriatic-Baltic-Atlantič uvećao je i predsjednik Stjepan Mesić

Jedna od glavnih tema sastanka bila je očekivanje zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje od summita u Rigi

uz to sudjeluje i u osnivanju multinacionalne logističke postrojbe koja će biti operativna od 2009. godine. Osvrnuo se i na suradnju u sklopu Američko-jadranske povelje, na naš doprinos u međunarodnim mirovnim misijama, posebice na angažman u Afganistanu, te je sudionike skupa upoznao i s dosadašnjim tijekom reforme našeg obrambenog sustava.

Na konferenciji za medije ministrica vanjskih poslova i europskih integracija Kolinda Grabar Kitarović istaknula je kako države članice NATO-a daju čvrstu potporu perspektivi za članstvo u NATO-u država iz Američko-jadranske povelje A3, ali isto tako i čvrstu potporu na našem reformskom putu i otvorenosti za suradnju.

Ministrica Kitarović je kazala i kako su zemlje članice A3 izrazile svoja očekivanja da će pozivnice, kada je riječ o članstvu u NATO-u, biti upućene što je moguće prije, normalno na temelju ispunjavanja kriterija. «Iz-

Hrvatska već sudjeluje u nizu inicijativa pokrenutih u sklopu Saveza, istaknuo je ministar Rončević

U Šibeniku održano 3. međunarodno stručno savjetovanje o humanitarnom razminiranju

Hrvatska bez mina do 2009.?

U Hrvatskoj je još velik dio teritorija ugrožen minama - ukupan minsko sumnjivi prostor trenutačno iznosi 1147 četvornih kilometara, a prema Nacionalnom programu protuminskog djelovanja cijeli bi državni teritorij trebao biti razminiran do 2009. godine

Napisala i snimila Marija ALVIR

S predstavnicima medija razgovarali su ravnatelj HCR-a Oto Jungwirth i ravnatelj HCR-CTRO-a Nikola Pavković te predstavnik UNMAS-a Noel Mulliner

Treće međunarodno stručno savjetovanje pod nazivom "Humanitarno razminiranje 2006" održano je od 24. do 26. travnja u Šibeniku u organizaciji Hrvatskog centra za razminiranje i Centra za testiranje, razvoj i obuku. Tim se povodom treću godinu za redom u turističkom naselju Solaris okupilo oko 150 sudionika iz 25 zemalja svijeta, među kojima predstavnici nacionalnih centara, nevladinih udruga i znanstvenih institucija te tvrtki za razminiranje i proizvođača opreme, kao i predstavnici središnjeg tijela UN-a za protuminsko djelovanje - UNMAS, a tema ovogodišnjeg savjetovanja bila je otkrivanje mina i neeksploziranih ubojitih sredstava.

Razminiranje - opasan i unosan posao

Na otvorenju savjetovanja u ime organizatora sudionike su pozdravili ravnatelj HCR-a Oto Jungwirth i Đuro Brodarac, predsjednik Savjeta HCR-a i savjetnik premijera za pitanja razminiranja, te tajnik Ministarstva obrane Mate Raboteg, kao i šibensko-kninski župan Duje Stančić, koji je zaželio dobrodošlicu u ime domaćina.

Podsjetivši na prethodna dva savjetovanja kojima su tematski bili obuh-

vaćeni razmjena iskustava nacionalnih centara u poslovima humanitarnog razminiranja (2004.), te uporaba i testiranje strojeva za razminiranje (2005.), Jungwirth je istaknuo da je cilj ovoga savjetovanja, u čijem je središtu detekcija mina i NUS-a, dinamiziranje procesa humanitarnog razminiranja uz povećanje kvalitete i jačanje sigurnosti te smanjenje iznimno visokih troškova tog procesa. S tim u svezi posebno je ukazao na važnost razvoja

novih tehnika i tehnologija za potrebe razminiranja, od kojih su neke i predstavljene tijekom trodnevnog skupa. Na složenost problema razminiranja ukazao je i Đuro Brodarac, istaknuvši pritom da je Vlada RH početka prepoznala sve aspekte tog problema, kako sigurnosni tako i gospodarski, pa i ekološki, te odlučno krenula u njegovo rješavanje. O protuminskom djelovanju u našoj zemlji govorio je i tajnik MORH-a Mate Raboteg, koji je ujedno član Savjeta HCR-a, te je tom prigodom istaknuo važnost međunarodne suradnje u rješavanju tog globalnog problema. Podsjetivši na sve aktivnosti koje je hrvatska vlada poduzela na području humanitarnog razminiranja, posebno je istaknuo činjenicu da se Hrvatska u rješavanju tog problema uglavnom oslanjala na vlastite snage, što je, dodao je, gotovo jedinstven slučaj u svijetu, a prema podacima koje je iznio više od 83 posto ukupnih sredstava utrošenih na sve aspekte protuminskog djelovanja Hrvatska je financirala sredstvima iz državnog proračuna i javnih poduzeća.

Međunarodno stručno savjetovanje provedeno je kroz radni i praktični dio. U radnom dijelu održana su

brojna izlaganja podijeljena u nekoliko skupina. Nakon uvodnih izlaganja o aktivnostima i postignućima u detekciji mina i NUS-a na međunarodnoj razini, govorilo se o prednostima i nedostacima uporabe metaldetektora i pasa u razminiranju, a u sklopu praktičnog dijela na poligonu Škabrnja i Benkovac prikazan je rad metaldetektora te vodiča i pasa za detekciju mina i NUS-a, kao i GPR-a. Tijekom savjetovanja predstavljeni su i pojedini proizvođači opreme i uređaja za razminiranje, a na kraju je bilo riječi o razvoju i primjeni novih metoda otkrivanja mina i NUS-a koje bi trebale olakšati i ubrzati rješavanje tog problema.

U Hrvatskoj je još velik dio teritorija ugrožen minama - ukupan minsko sumnjivi prostor trenutačno iznosi 1147 četvornih kilometara, a prema Nacionalnom programu protuminskog djelovanja cijeli bi državni teritorij trebao biti razminiran do 2009. godine. Do tada ostaje nada da neće biti novih žrtava zaostalih ratnih mina te da će se ta opasnost, koja je za neke ujedno unosan posao, doista u potpunosti ukloniti. ■

■ O protuminskom djelovanju u našoj zemlji govorio je i državni tajnik MORH-a Mate Raboteg

Pregovori s otmicarima

Simulacija talačke krize u SMVO-u

U vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju 20. se travnja realnost pomiješala s fikcijom.

Naime, toga dana u Središtu za međunarodne vojne operacije bio je vrhunac četverodnevnog seminara "Odgovornost u situacijama talačkih kriza". To je bio praktični dio koji je podrazumijevao simulaciju otmice četvorice talaca i nje-

Brojni novinari raznih medija koji su se skupili na mjestu "krize" imali su dvojaku ulogu: svoju realnu, profesionalnu, ali je njihova nazočnost pomogla i sudionicima da se pokušaju nositi s njihovim pitanjima i željom da se što više približe poprištu otmice. Ipak su najvažniji sudionici krize bili polaznici seminara kojima je ovaj

scenarij prije svega i bio namijenjen. Bila je riječ o šarolikom društvu, kako po zanimanjima tako i nacionalno. S hrvatske strane nazočili su pripadnici HV-a, ali i MUP-a, te Ministarstva pravosuđa. S njima su zajednički djelovali i petorica pripadnika makedonske vojske, na čelu s bojnikom Ljupčom Spasevskim. Međunarodni tim upotpunili su i Amerikanci koje je predvodio "gradonačelnik" pukovnik Scofield. Najveću pozornost novinara ipak su privukli pripadnici specijalne policije, zapravo, nažalost, pravi veterani u stvarnim sličnim situacijama.

U svakom slučaju, toga dana se u Rakitju za svakoga našlo ponešto: polaznici su imali što naučiti, pa i odglumiti, predavači i provoditelji izvrsno su obavili svoj posao, a bilo je zanimljivih prizora i za novinare, osobito kolege fotografe i kamermane. Naravno, pohvale idu domaćinima, djelatnicima SMVO, čiji se "broj uvijek okreće" kada je riječ o međunarodnim aktivnostima MORH-a i OSRH.

D. VLAHOVIĆ

Koja je gornja dob osobe koja se može prijaviti za vojnika ili pilota?

Gornja dob osobe koja se može prijaviti za vojnika je 27 godina. Da biste postali pilot OSRH, potrebno se nakon završetka srednje škole javiti se na natječaj za program "Kadet". Budući da su piloti OSRH časnici OSRH, a gornja dob za osobe koje mogu postati časnici OSRH iznosi 30 godina, da biste postali pilot OSRH ne biste smjeli prijeći tu dobnu granicu.

Kolegica koja je radila na poslovima VSS otišla je iz sustava, pa sam ja sa SSS preuzela i njezin dio posla, i to zbog nedostatka djelatnika sa VSS, a pošto sam poznavala posao, jer sam ga s kolegicom obavljala zadnjih 12 godina, i to jer mi je tako zapovijedeno. Stoga molim odgovor - imam li pravo na veću plaću s obzirom na poslove koje obavljam i koja su moja prava.

Kao državna službenica s osobnom srednjom stručnom spremom, čitateljica ostvaruje pravo na plaću sukladno rješenju nadležnog tijela za personalne poslove. Pri tome je potrebno istaknuti da sukladno Uredbi o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi ("NN" br. 37/01, 38/01, 71/01, 89/01, 112/01, 17/03, 197/03, 21/04, 66/05 i 131/05) spomenuta službenica može biti premještena i raspoređena isključivo na radno mjesto za koje je propisana srednja stručna spremna, a za koje je sukladno navedenoj uredbi predviđen koeficijent složenosti poslova 0,85 ili 0,88

PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na e-mail: hrvojnisk@mohr.hr ili na fax: 01/4551-852

Otmicari drže taoca

zino rješavanje. U toj su situaciji polaznici trebali pokazati što su naučili i timski uvježbali u dva prethodna dana. Prostor vojarne glumio je područje oko zagrebačkog Glavnog kolodvora. Nekoliko polaznika, pa i jedan kolega novinar, glumili su taoce. Slično je bilo i s ulogama negativaca, "odbjeglih zatvorenika". Pukovnik Gregory Scofield, časnik za bilateralne poslove iz Američkog ureda za obrambenu suradnju (koji je provoditelj seminara), glumio je zagrebačkog gradonačelnika, a za tu priliku nije se poslužio njegovim pravim imenom.

Prigovore moguće podnijeti do 30. lipnja

U svezi s potvrđama o vlasništvu udjela u Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koje Erste invest d.o.o. - Društvo za upravljanje Fondom hrvatskih branitelja u skladu s kriterijima za dodjelu udjela dostavlja hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata na adrese prebivališta, javnost upoznajemo sa sljedećim:

U slučajevima prigovora na podatke u zaprimljenim potvrđama koji se odnose na vremensko razdoblje sudjelovanja u Domovinskom ratu ili osobne podatke (ime, prezime i slično), hrvatski branitelji trebaju se obratiti isključivo nadležnom uredu za obranu u kojem se vode u vojnoj evidenciji, odnosno nadležnom uredu za obranu prema mjestu njihovog prebivališta, a ne Ministarstvu obrane Republike Hrvatske u sjedištu, o čemu će ured za obranu odlučivati odmah.

U slučajevima prigovora koji se odnose na ispravnost izračunanih bodova u skladu s kriterijima koje je utvrdio Upravni odbor fonda HB i prihvatila Vlada Republike Hrvatske, hrvatski branitelji trebaju najkasnije do 30. lipnja 2006. godine podnijeti pismeni prigovor u Erste-invest d.o.o., PP 105, 10002, Zagreb, koji će biti razmotren do 30. rujna 2006. i o tome će dobiti pisani odgovor; priopćeno je iz Službe za odnose s javnošću i informiranje.

U velalučkom brodogradilištu Montmontaža-Greben

Porinut prvi hrvatski protuminski brod LM-51 *Korčula*

Prvi hrvatski protuminski brod iznimno je dostignuće hrvatskog gospodarstva, a uz temeljne vojne namjene može služiti i u brojne civilne svrhe, kazao je prigodom porinuća ministar Rončević istaknuvši veliki izvozni potencijal koji ima tako složen projekt

—Napisao i snimio Mario GALIĆ—

Visoki
uzvanici
u razgledavanju broda

"Krstim te imenom slavnog otoka Korčule", tim je riječima ministar obrane Berislav Rončević, te tradicionalnim razbijanjem šampanjca o bok broda istovremeno imenovao prvi protuminski brod Hrvatske ratne mornarice i dao simboličan znak za njegovo porinuće. Svečana ceremonija porinuća održana je 22. travnja u velalučkom brodogradilištu Montmontaža-Greben u nazočnosti brojnih visokih uzvanika.

U prigodnom je govoru ministar Rončević osobito istaknuo izvrstan rad brodogradilišta Montmontaža-Greben iz Vela Luke, Brodarskog instituta, Pomorskog centra za elektroniku iz Splita, Inženjeringa za industrijsku elektroniku iz Zagreba i stručnih službi Ministarstva obrane, koji su zajedničkim snagama izgradili prvi hrvatski protuminski brod. Istaknuo je da je prvi hrvatski protuminski brod iznimno dostignuće hrvatskog gospodarstva, te da uz temeljne vojne namjene može služiti i u brojne civilne svrhe. U razgovoru s novinarima, ministar Rončević je istaknuo i veliki izvozni potencijal koji ima tako složen projekt. Osvrnuo se i na dužinu gradnje *Korčule*, ali i na potrebu za brodom takve namjene. Nakon porinuća, ministar Rončević je i obišao brod.

Načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić istaknuo je važnost novog ratnog broda Hrvatske ratne mornarice za njezinu daljnju modernizaciju i prilagodbu zahtjevima za ulazak u NATO savez, ali i kao važan dio cjelokupnog procesa preustroja i modernizacije oružanih snaga Republike Hrvatske koji se uspješno provodi.

Direktor brodogradilišta Montmontaža-Greben Ratko Pecotić u svom je pozdravnom govoru istaknuo da je *Korčula* proizvod zajedničkog truda velikog broja hrvatskih tvrtki. Istaknuo je da za ovu vrstu broda postoji zanimanje u svijetu te očekivanje da će se nakon ispitivanja prototipa nastaviti proizvodnja serije za Hrvatsku vojsku i za izvoz u druge zemlje koje već sada pokazuju zanimanje.

Prvi hrvatski protuminski brod *Korčula* iznimno je dostignuće hrvatskog gospodarstva, te uz temeljne vojne namjene može služiti i u brojne civilne svrhe. Zahtjev za gradnju pokrenut je u studenom 1993., a ugovor o gradnji potpisan je s Brodarskim institutom u kolovozu 1994. Aneksom ugovora nabavljen je sustav podvodnog

motrenja "Klein 2000", koji se do ugradnje na *Korčulu* radio na brodu *Faust Vrančić*. Radovi na gradnji i opremanju malog protuminskog broda prestali su u ožujku 1997., do kada je utrošeno ukupno 7 150 000 američkih dolara. U srpnju 2004. potpisan je Sporazum o raskidu ugovora između Brodarskog instituta i Ministarstva obrane, da bi se u prosincu 2004. potpisao novi ugovor s tvrtkom Montmontaža-Greben, kojim je preciziran dovršetak gradnje broda u Vela Luci. Ugovorena vrijednost radova po novom ugovoru je 26 474 000 kuna. Tim je ugovorom preciziran završetak radova krajem srpnja ove godine. Gospodin Pecotić je tijekom razgovora s novinarima spomenuo mogućnost dovršetka

Korčule do prve polovice lipnja. Nakon provedene primopredaje broda i okončanja preobuke posade, a radi potvrde uporabljivosti, od listopada do prosinca ove godine provest će se prototipna ispitivanja koja će obuhvatiti i testiranje izdržljivosti trupa broda i svih ugrađenih sustava na podvodnu eksploziju protubrodске mine.

Korčula je dugačka samo 25,7 metara, široka 6,8 m i ima gaz 2,64 m. Istisnina mu je 180 tona. Osnovna namjena ovog broda je otkrivanje, lociranje i identifikacija na dnu ležećih i sidrenih mina, te njihovo obilježavanje ili uništavanje. Zbog toga je opremljena brodskim sustavom podvodnog motrenja koji obuhvaća tegljeni i pramčani sonar, sustavom podvodnog protuminskog plovila SuperSeaROVER i taktičkom konzolom CMS 2000. Za zadaće klasičnog minolova opremit će ga i sustavom mehaničke divergentne minolovke MDL-3. Pogonski i upravljački sustavi omogućuju održavanje pozicije unutar kruga polumjera

15 m, dok je točnost plovidbe po zadanoj putanji unutar odstupanja od 7,5 m. Maksimalna brzina *Korčule* je 12 čvorova, a brzina krstarenja 10 čv, a ostvaruje se pomoću dizelskog motora MTU 183, snage 365 kW. Brzinom krstarenja od 9 čv može preplivati 1000 nautičkih milja. Naoružana je jednim automatskim topom kalibra 20 mm smještenim na pramcu.

Uporabljivost prvog hrvatskog protuminskog broda u civilnim zadaćama obuhvaća sudjelovanje u podmorskim znanstvenostraživačkim projektima, podvodnim snimanjima, pronalaženju predmeta, pomoći u podvodnim radovima i slično. ■

Na zapovjednom mostu

Korčula će uz vojne namjene služiti i u brojne civilne svrhe

Život s druge strane granice

Zanimljivo je kako granice doista prave razliku među ljudima. Osobito ova koja ih razdvaja već nekoliko desetaka godina. Nevjerojatno je vidjeti kakve su razlike u načinu života na svakoj strani

Iz Indije Zlatko SUDIĆ

Jedan od mnogobrojnih hramova

koja služe za ulaz i izlaz iz svake od zemalja, oslikana su državnom zastavom koja jasno pokazuje od kuda ste došli i kamo idete. Uz proceduru upisivanja u knjige i zamjenu vozača i vozila, koja se odvija točno na sredini, recimo "ničije zemlje", pod budnim okom stražara, Šostarec i ja prelazimo iz Pakistana u Indiju. Nakon nekoliko minuta ulazimo u prvo naseljeno mjesto, ljudi se ubrzano kreću ulicama, stotine raznih motocikala, automobila,

postaje gotovo nepodnošljiva za ovo doba godine, iako nije iznenađujuća, jer nakon slabe zime u ovim područjima obično je pakleno. U razdoblju smo kada su osim svakodnevnih zadaća na crti razdvajanja pred nama i mnoge druge aktivnosti, primjerice UNMO konferencija, OIC trening, te preseljenje Zapovjedništva misije na indijsku stranu Kašmira, točnije u Srinagar. Blago onima koji tamo idu, jer temperatura je gotovo dvostruko niža nego li ovdje u Islamabadu, gdje se u iduća dva-tri mjeseca očekuje pravi pakao na 50 °C.

Inače, hrvatski tim i dalje sigurno korača Kašmirom obavljajući svoje zadatke bez ikakvih problema. Šostarec nam se svim snagama bacio na sport, jer čeka ga raspored na dalekom sjeveru, tamo daleko u Himalajama, gdje će raditi i na visinama iznad pet tisuća metara. Naglič sigurno neće oboliti od ptičje gripe jer je stalno na jugu, gdje su temperature tako visoke da ni virusi ne mogu preživjeti. Šare i Liović su se dokopali Indije i polako broje dane na relajnim postajama, Čular je i dalje u grotlu New Delhija i priprema se predati dužnost novom „sretniku“. Mauhar je polaznik OIC treninga, vrijedan je kao crv i bit će nešto od njega..., a kod mene i dalje ništa novo... ■

Ponedjeljak je. Valja poći na put prema Indiji, točnije prema gradu na samoj granici, koji nam inače služi za prelazak s jedne na drugu stranu i mnoge druge administrativne poslove a zove se Jammu. Grad je to koji broji oko tri milijuna stanovnika, prilično je natrpan i neorganiziran, grad u kojemu se na ulici gotovo i ne može razgovarati, jer vozači neprekidno upotrebljavaju sirene. Nalazi se nasuprot velikog pakistanskog grada Sialkota, točno na drugoj strani granice, smješten u južnom dijelu područja misije i zemljopisno ne spada u Kašmir.

Granična procedura

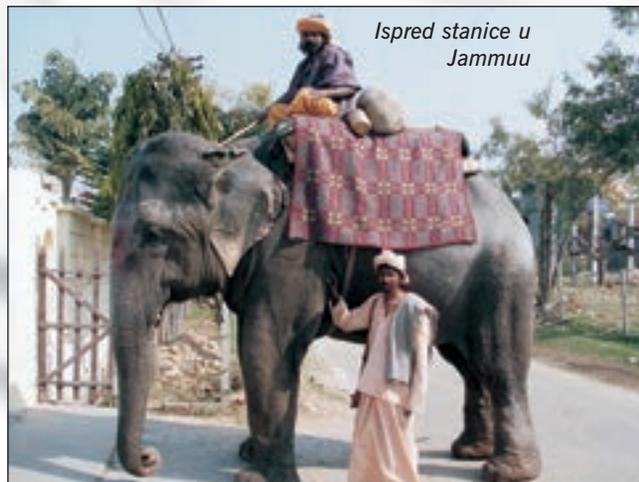
Zanimljivo je kako granice doista prave razliku među ljudima. Osobito ova koja ih razdvaja nekoliko desetaka godina. Nevjerojatno je vidjeti kakve su razlike u načinu života na svakoj strani. Ne možete proći granicu a da vam za oko ne zapadne ograđa koja je napravljena od dvostruke, oko tri metra visoke bodljikave žice koja i fizički razdvaja ovo područje. Nakon toga (bar je tako na prijelazu), visoki nasip s obje strane, uska cesta koja je izgrađena kako bi omogućila prelazak UN osoblju, te metalna vrata

kamiona.... ipak sve je nekako različito, izrazi na licima ljudi nekako drukčiji. Razgovarajući o svemu što usput vidimo dolazimo do naše postaje smještene u tzv. rezidencijalnoj četvrti Jammua.

Posao promatrača na ovoj postaji nije previše zanimljiv, ali je naporan i zahtjevan, tako da oduzima mnogo vremena, dijelom potrošenog na vožnju do prijelaza, zračne luke ili točke preuzimanja pošte, te na administrativni posao koji u sebi sadrži «red planiranja, red izvješćivanja». Ipak, raditi u velikom gradu, koji sa sobom nosi i razne pogodnosti poput dobrih dućana, kvalitetne hrane i raznih vrsta drugih usluga, a sve to po manjoj cijeni i lako dostupno, i nije tako loše. Istina gužva i buka su gotovo nepodnošljive, ali dobre ceste, lijepa postaja, dobar posao, stotine hramova, tisuće dućana i milijuni ljudi ipak su ono što nosi nebrojene prednosti...

Hrvatski tim sigurno korača Kašmirom

Četvrti mjesec polako curi prema kraju. Vrućina

Ispred stanice u Jammuu

Laayoune - neslužbeni glavni grad

Četvrt s vilama

Teško je definirati dominirajući stil u ovdašnjem građenju i stvaranju, jer grad Laayoune (francuski) ili El Aaiun (španjolski) i Al' Uyun (arapski), uz sve svoje tradicionalno, živi u dosluhu s modernim stilom života, baš kao svaki drugi grad koji ima epitet glavnoga grada neke države ili ambicija to biti

— Iz Zapadne Sahare Darko JURIC —

Laayoune je najnaseljeniji grad Zapadne Sahare i broji oko 200 000 stanovnika, uglavnom doseljenika iz Maroka, koji su tu došli nakon „Zelenog marša“ 1975. godine. Laayoun je neslužbeno glavni grad države, jer je i država pod posebnim mandatom UN-a, te joj još nije definiran samostalni, službeni status. Maroko tvrdi kako je Zapadna Sahara sastavni dio njezinog kraljevstva, a

Laayoune doživljava kao glavni grad te svoje autonomne provincije, i u tome ima potpunu potporu zemalja okupljenih u Arapsku ligu. Saharawi Arab Democratic Republic (SADR) je druga strana u sukobu oko budućnosti Zapadne Sahare, a čini ju domicilna populacija, izvorno grupacija beduinskih plemena, arapsko-berberske mješavine naroda. Oni smatraju da je marokanski stav obična okupacija, imaju svoju vladu u egzilu, koju je do sada priznalo 48 država i sve članice Afričke unije, a grad Laayoune smatraju svojim zauzetim gradom. Velikom većinom žive u četiri velika i jednom malom izbjegličkom kampu, koji se nalaze u alžirskom gradu Tindufu i nose imena njihovih najvećih gradova: Laayoune, Dakhla, Smara, ... Uz izbjeglice, u drugom alžirskom gradu Rabouni, 20 km sjeverno od Tindufa, nalazi se predsjednik i vlada SADR u egzilu. Saharawi sebe smatraju izravnim potomcima Benia hassana, govore hassany dijalektom arapskog jezika, koji se može susresti u cijeloj Zapadnoj Sahari i dijelovima Mauritanije i Alžira, što je logično zbog stalnog premještanja beduinskih plemena. Što se njih tiče, vjerojatno zbog beduinske krvi, življenje u gradu je samo usputna točka u stalnom seljenju.

Slobodni duh beduinskog života

Beni Hassan (arapski: „Hasanov sin“) beduinska je populacija, jedna od nekoliko izvorno jemenskih plemena, koja su emigrirala tijekom srednjega vijeka na prostore današnje Zapadne Sahare, Mauritanije i sjevernog Maroka. Beni Hassan je uspostavio svoju vladavinu na spomenutom saharskom području, potiskujući berberska plemena od XV. do XVII. stoljeća. On je nasljednik Hassana, sina Ali ibn

Saharavi obitelj

Abi Taliba, rođaka proroka Muhameda, nositelja shia islama. No, saharavi populacija, tj. potomci Beni Hassana su suni muslimani. Potrebno je istaknuti kako se njihovo vjersko prakticiranje islama razlikuje se od urbanog islamskog prakticiranja, jer oni vode potpuno drukčiji život. Jedna od najvećih razlika je izostanak džamija, koje inače susrećemo u praktikanata islama u cijelom svijetu. Zbog stalnog beduinskog premješ-

tanja, bilo za stočnom hranom ili za povoljnim tržištem za trgovanje, saharavi islam ne poznaje taj oblik tradicionalnog islama i takvi objekti se i ne grade. Beduini uvijek imaju sve sa sobom što im treba, a molitva se prakticira ondje gdje su se zatekli, vođenima slobodnim duhom beduinskog života za njih građenje džamija nije nužno.

Vile za sve prilike

Vratimo se Laayoune. Njegovo ime različito je na jezicima zemalja koje su ga htjele imati za sebe, ali izvorno je nastalo od arapskog pojma za „proljeće“ ili „oči“. Nije teško pretpostaviti da se oba ta imena povezuju uz izvore vode, jer u vodi se možete ogledati kao u nečijim očima i drugo, ona proljeću daje snagu, zajedno s toplinom sunca. Španjolci su samo prilagodili sebi arapsko ime, ne dirajući u bit po kojoj je grad imenovan i ne trudeći se da prevedu značenje na svoj jezik. Francusko ime gradu dala je marokanska strana koja je bila pod francuskim kolonijalnim utjecajem, koristeći ga kao takvo u svojoj literaturi, ali opet ne dirajući izvorno značenje.

Nekih od kuća koje sam ovdje u Laayounu vidio, bolje rečeno vila za sve prilike, ne bi se postidjeli mnogi svjetski tajkuni, a neke arhitektonske slobode u traganju za novim oblikovnim rješenjima vanjskog izgleda nisam vidio kod te struke u našim krajevima.

Možda je slučajnost, ali najljepše vile grade se u istoj ulici u kojoj se nalazi i Zapovjedništvo misije. Pitao sam jesu li te vile za iznajmljivanje ili stanovanje i nisu mi znali odgovoriti. Onako, sam za sebe, pretpostavljam da bi prvi stanari u nekoj od tih vila mogli biti „ljudi sa strane“, a ne netko domaći. ■

Iznad Istre i sjevernog Jadrana održana bilateralna vojna vježba hrvatskog i američkog ratnog zrakoplovstva

Jadranski mač 06

Zračna borba je vrhunac letačke obuke pilota lovačkih aviona i time je i najzahtjevnija, a sve što se u ovoj vježbi događalo u potpunosti je usklađeno s NATO standardima...

Vesna PINTARIĆ, snimke: arhiva baze

U zračnom prostoru iznad Istre i sjevernog Jadrana od 18. do 21. travnja održana je zajednička vježba Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i zračnih snaga SAD-a pod nazivom Jadranski mač 06. Nastavak je to svih dosadašnjih vježbi s ratnim zrakoplovstvom SAD-a i izvrsna priprema za naše mlade pilote, kao i za podizanje standarda njihove obuke na najvišu razinu. Riječ je, zapravo, o uvježbavanju pilota lovačkih aviona

HRZ-a za uporabu vježbovni procedure zračne borbe te standardnih operativnih postupaka u nadzoru i zaštiti zračnog prostora, a vježba je uz spomenuto imala za cilj i unapređivanje interoperabilnosti s pilotima USAF-a u provedbi letačkih zadaća te procjenu osposobljenosti snaga sudionica.

U vježbi su uz pripadnike 91. i 92. zrakoplovne baze, te pilote 21. i 22. lovačke eskadrile, sudjelovali i djelatnici brigade ZMIN-a te boj-

ne za specijalna djelovanja, a s američke strane pripadnici 510. borbenog eskadrona stacioniranog u Avianu.

Vježbi su prethodile teorijske pripreme i vježbovno-trenažni letovi, a simulirana zračna borba naših MIG-ova i američkih F-16 bila je 20. travnja. Hrvatski piloti su u parovima polijetali s pulskog aerodroma, a američki iz matične baze u Avianu, a kako su se njihovi zračni susreti i ostale vježbovne

aktivnosti odvijale negdje u unutrašnjosti Istre, novinari su tek na računalnim zaslonim i snimkama koje su naši piloti zabilježili tijekom leta i izvođenja zračnih aktivnosti mogli vidjeti što se zapravo u vježbi događalo. Naime, nakon ulaska u hrvatski zračni prostor par F-16 se razdvajao i uputio u određeno područje gdje bi ih presretali hrvatski MIG-ovi, koji su, ovisno o planu vježbe, imali ofanzivnu ili defanzivnu ulogu. Inače,

zračna borba je vrhunac letačke obuke pilota lovačkih aviona i time je i najzahtjevnija, a sve što se u ovoj vježbi događalo u potpunosti je usklađeno s NATO standardima.

To su potvrdili nakon vježbe predstavnici i s američke i s hrvatske strane. Zapovjednik HRZ-a general bojnik Viktor Koprivnjak istaknuo je kako je ovo nastavak dosadašnje dobre suradnje s američkim zračnim snagama te da su ovakve vježbe prilika i za uzajamno uče-

nje te posebno iskustvo za naše mlade pilote koji su sudjelovali u vježbi. Bojnik Brian Grill rekao je kako mu je bila čast sudjelovati u vježbi te kako su ovakve prilike, u kojima imaju mogućnost zajednički letjeti s drugim tipovima zrakoplova, dobre i zbog toga jer vidite sve prednosti i mane svojih letjelica, te je zaključio na kraju kako su naši piloti veliki entuzijasti, izvrsno pripremljeni te pravi profesionalci. ■

Francuski lovac mina *Verseau* posjetio HRM

Zajedničko uvježbavanje i razmjena iskustava

Francuski lovac mina *Verseau*, koji je svojim sposobnostima otkrivanja mina među najboljima na svijetu, boravio je od 18. do 21. travnja u službenom i prijateljskom posjetu splitskoj ratnoj luci Lora

— Napisala i snimila Leida PARLOV —

Verseau (u prijevodu vodenjak), drugi je francuski lovac mina koji je u proteklih pola godine posjetio Hrvatsku ratnu mornaricu, a njegov je posjet bio osobito zanimljiv jer je bio neposredno prije porinuća našeg malog protuminskog broda *Korčula*. Upravo zato su se, uz šest naših protuminskih ronilaca i dva kadeta iz ZIO HRM-a, s procedura, metodama i načinom rada francuskog lovca mina upoznala i tri člana posade našeg protuminskog broda, kojima je to bila i dobra prigoda za razmjenu iskustava s njihovim francuskim kolegama.

Inače, *Verseau* je jedan od 13 takvih brodova francuske ratne mornarice. Moderniziran je 2003. godine i

opremljen najsuvremenijom protuminskom opremom. Među 48 članova posade bila je i jedna žena. Glavna mu je zadaća osiguravanje slobodnog pristupa, kako francuskim ratnim lukama Brest, Toulon, Cherbourg, tako i velikim civilnim lukama, te briga za slobodnu plovidbu u vodama u blizini francuskih teritorijalnih voda. Uz to, jedna od zadaća mu može biti i predvođenje konvoja brodova kroz minirane zone, a u kriznim razdobljima može biti i dio interventnih snaga.

Uz to što je našim protuminskim ronionicima demonstrirana najsuvremenija protuminska oprema kojom je "vodenjak" opremljen, provedeno je i zajedničko pretraživanje dijela našeg podmorja, kojem su između ostalog nazočili i francuski veleposlanik u Republici Hrvatskoj NJ. E. Francois Saint-Paul i francuski vojni izaslanik u RH pukovnik Pierre Desjeux.

Francuski i naši protuminski ronionci zajednički su pretražili područje veličine tri milje dužine i 500 metara širine, sjeverno od Sutivana na otoku Braču, 900 metara od obale. Nakon što su ronionci, roneći na dubini od 35 metara, pretražili to područje na kojem je *Versauov* sonar detektirao oblike nepoznatih predmeta, isto je područje pretražila i daljinski upravljiva ronilica PAP 104 namijenjena otkrivanju i uništavanju mina. Ronilica je opremljena sonarom i kamerom, a može djelovati do 500 m od matičnog broda.

Tijekom pretraživanja pronađeno je nekoliko olupina automobila i jednog bicikla, što je bila još jedna potvrda da je Jadran siguran za plovidbu. To je potvrdio i zapovjednik *Verseaua* kapetan korvete Di Marcantonio. Zapovjednik francuskog lovca mina bio je više nego zadovoljan te je rekao kako je ovo bila dobra prigoda za zajedničko uvježbavanje i međusobnu razmjenu iskustava francuskih i hrvatskih protuminskih ronilaca te je ustvrdio da su sve predviđene aktivnosti uspješno provedene. Tijekom pretraživanja izrađena je i karta pretraženog morskog dna koja će se, kako nam je rekao kapetan korvete Francois Buj, kasnije koristiti za testiranje opreme našeg malog protuminskog broda.

A na sedmodnevnu plovidbu prema *Verseauovoj* matičnoj luci Toulonu, francuskoj su se posadi pridružila i dva naša mornarička časnika, i to poručnik korvete Jakša Mišković i zamjenik zapovjednika našeg malog protuminskog broda poručnik korvete Grgo Kero.

Mladi dvadesetsedmogodišnji poručnik Kero će plovidbu do Toulona iskoristiti za dodatnu obuku, što će mu itekako koristiti u obnašanju njegove dužnosti zamjenika zapovjednika *Korčule*. "Mislim da ću tijekom plovidbe moći usporediti standarde i procedure u francuskoj ratnoj mornarici s našom i, naravno, nešto od toga i primijeniti", rekao nam je poručnik korvete Kero. ■

Francuski i naši protuminski ronionci zajednički su pretražili područje sjeverno od Sutivana

Na vojnom poligonu Cerovac

Uspješna vježba vezista

Provjera u realnim terenskim uvjetima onoga što su naučili tijekom dosadašnje obuke cilj je taktičko-terenskog uvježbavanja

Napisao i snimio Toma VLAŠIĆ

Intervencija protupožarne ekipe

Na vojnom poligonu Cerovac u organizaciji 40. brigade veze provedena je od 23. do 28. travnja završna obuka ročnika. Riječ je o taktičko-terenskom uvježbavanju ročnih vojnika 2. bojne 40. brV na završnoj obuci. Na vježbi su uz ročnike i djelatni sastav 40. brigade veze, kao nositelja aktivnosti, sudjelovale i postrojbe veze 1. gardijske brigade, 350. obavještajne bojne, Središnjice elektronskog izviđanja, te polaznici temeljne časničke i temeljne dočasničke škole.

Ovo je taktičko uvježbavanje petnaesto uzastopno i može se reći da je postalo tradicionalna aktivnost 40. brigade veze. Dosadašnja iskustva s takvim tipom uvježbavanja su izvrsna. Ročni vojnici s entuzijazmom sudjeluju u vježbi, jer im je to mogućnost da u terenskim uvjetima, uz visoku razinu realnosti, provjere i isporobaju sve ono što su dosad

naučili na temeljnoj, specijalističkoj i završnoj vojnoj obuci.

Vježbom se također praktično provjerava kvaliteta dosadašnje obuke ročnih vojnika. To je dobar pokazatelj dočasnicima i časnicima zaduženim za obuku ročnika što

što stvarnija, u potok je doista spušteno vozilo, a jedan je sudionik glumio unesrećenog. Vježba je obuhvatila samostalno evakuiranje neozlijeđenih, pozivanje medicinske pomoći radiouređajem, dolazak interventnog medicinskog tima (vozilo

hitne pomoći s upaljenim sirenama i rotirkama), prva pomoć i evakuacija stradalog. Nakon zbrinjavanja stradalog, pozvana je pomoć za izvlačenje vozila iz potoka. Ubrzo je došao taktički kamion, a sudionici su uz pomoć vitla izvukli vozilo.

Druga je vježba obuhvatila nekoliko uzastopnih taktičkih radnji, a osim aktivnosti uobičajenih za postrojbu veze, obuhvaćala je i intenzivno borbena djelovanje.

Scenarij vježbe predviđio je postavljanje radiorelejnog središta, njegovo osiguranje i odbijanje protivničkog napada. Prije početka vježbe vojnici su dobro pripremljeni, objašnjene su im zadaće te sigurnosna pravila i postupci, jer se u toj vježbi intenzivno rabilo manevarsko streljivo. Dio vojnika glumio je napadače na radiorelejno središte. Posada radiorelejnog središta na vrijeme je uočila napadače te je istodobno uz paljbenu djelovanje radiovezom zatražena pomoć. Nakon pristizanja pojačanja, snage su iz obrane prešle u napad te su napadače potisnule od radiorelejnog središta. Vježba je, uz žestoku pucnjavu manevarskim streljivom, okončana za desetak minuta.

Završna je vježba bila intervencija protupožarne ekipe nakon uočavanja požara koji se ubrzo proširio i u objekt u neposrednoj blizini. Intervencija protupožarne ekipe je bila brza i učinkovita te je požar, prvo vani a zatim i u objektu, ugašen brzo i učinkovito. ■

Pružanje pomoći unesrećenom

treba popraviti a što su učinili dobro tijekom obuke tog naraštaja. Praktična primjena usvojenog znanja u terenskim uvjetima sigurno je najbolji način da se utvrdi koliko je toga usvojeno tijekom dosadašnje obuke.

No, to je i prigoda da se provede i dodatna obuka djelatnog sastava i kondicionira tehnika te podizanje njezine uporabe na višu razinu. Na vježbi se rabi sva oprema koja je na raspolaganju brigadi, od starijih sustava pa do novih, koji se postupno uvode u uporabu, kao što su Sincgars, Thales ili EriTac.

Tijekom našeg posjeta postrojbi provedene su tri taktičke vježbe koje su nastojale sudionike suočiti sa situacijama koje su što sličnije realnosti. Prvo smo nazočili vježbi izvlačenja ozlijeđenih iz vozila nakon prometne nezgode, odnosno slijetanja vozila u potok. Kako bi vježba bila

Podjela manevarskog streljiva

Iskušan novi projektil

NA VELIKOM testnom poligonu Alkantpan u Južnoafričkoj Republici provedeno je testiranje jedne od najmodernijih samovoznih haubica PzH 2000 iz koje je ispaljen najnoviji projektil vrlo velikog dometa VLAP. VLAP je kratica za Very Long-range Artillery Projectile, a proizvod je tvrtke Denel.

Testiranje je organizirala njemačka savezna agencija za obrambenu tehnologiju i nabave u suradnji s njemačkom tvrtkom Krauss-Maffei Wegmann, proizvođačem samovozne haubice PzH 2000. To je jedna od najmodernijih samovoznih haubica s visokim stupnjem automatizacije, a uporabom moderne tehnologije omogućena joj je visoka autonomija tijekom borbenog djelovanja. Rabe je njemačka, grčka, talijanska i nizozemska vojska.

Testiranje je pokazalo da je projektil VLAP ispaljen iz samovozne haubice PzH 2000 kalibra 155/52 mm postigao domet od 56 kilometara. To je velik napredak, jer postoje-

će standardno streljivo postiže domet od oko 40 kilometara. Tijekom testa rabljena su modularna barutna punjenja DM72.

VLAP je proizvod južnoafričke tvrtke Denel, a riječ je o naprednom streljivu, maksimalnog dometa do 60 kilometara. Tako veliki domet VLAP postiže zahvaljujući naprednom dizajnu koji stvara manji otpor tijekom leta te uporabom raketnih potisnika.

Logistički i operativno VLAP je vrlo sličan postojećim projektilima, rabi mnoštvo istih elemenata, kao što su upaljač, pakiranje, kutije za čuvanje, način čuvanja i postupanja sa streljivom. Uporabljena je najnovija

Krauss-Maffei Wegmann

tehnologija eksplozivnog punjenja smanjene osjetljivosti. Može se ispaljivati iz većine haubica sa cijevima dužine 39, 45 i 52 kalibra.

M. PETROVIĆ

Njemačka donirala Albaniji helikoptere BO105

UZ POSREDOVANJE njemačke vlade, albansko ministarstvo obrane i njemačka tvrtka Eurocopter Deutschland GmbH nedavno su sklopili donatorski ugovor o isporuci 12 lakih moderniziranih helikoptera BO105. Sklopljenim ugovorom, ko-

jim njemačka vlada donira spomenute helikoptere albanskoj vladi, utvrđena je dinamika isporuke koja bi se trebala realizirati kroz naredne tri godine, a prvi helikopteri trebali bi biti isporučeni tijekom zadnjeg

tromjesečja ove godine. Vrijednost sklopljenog ugovora procjenjuje se na oko 10 milijuna eura.

Uz to, njemačka vlada se obvezala i na modernizaciju doniranih helikoptera, što bi se trebalo obaviti u Njemačkoj, odnosno u tvornici u

Donauworthu. Tom modernizacijom helikopteri bi bili dignuti na standard BO105 E4, koji je svojim performansama vrlo blizak civilnoj inačici BO105 CB-4. Modernizaciju će obaviti tvrtka Eurocopter Deutschland, a ugrađenom opremom helikopteri će biti prilagođeni za razne oblike transporta ljudi i opreme, posebice za EMS (Emergency medical services) i SAR (Search and Rescue) zadaće. Uz modernizaciju, Eurocopter Deutschland je preuzeo i obvezu preobuke albanskog letačkog i zrakoplovno-tehničkog sastava, koja će se obaviti u Njemačkoj. Donirane helikoptere će osim albanskog ministarstva obrane rabiti i ministarstvo unutarnjih poslova i ministarstvo zdravstva.

I. SKENDEROVIĆ

Usavršavanje hibridnog pogona

BRITANSKA tvrtka QinetiQ, kao i mnoge druge tvrtke diljem svijeta, radi na razvoju hibridnog električnog pogona za razna vojna vozila. U sklopu tih nastojanja QinetiQ je razvio i posebnu hibridnu transmisiju E-X-Drive posebno prilagođenu za primjenu na hibridnim pogonskim sustavima. Nova je hibridna transmisija izabrana za testiranje na vozilima u sklopu američkog programa razvoja nove generacije vojnih vozila FCS. Osim u sklopu američkog programa FCS, transmisija E-X-Drive iskušat će se i na vozilima u sklopu britanskog programa buduće generacije lakih i srednjih vojnih vozila FRES. Zanimanje su pokazali i u Švedskoj, koja razvija novo gusjenično oklopno vozilo s hibridnim pogonom.

U QinetiQ-u navode kako je nova

hibridna transmisija "revolucio-narna" zbog svojih mogućnosti i kompaktne konstrukcije. Glavne prednosti hibridnog električnog pogona u odnosu na dosad uobičajeni dizelski motor su veća učinkovitost koja smanjuje gubitak snage, brojni važni podsustavi su udvostručeni, pa u slučaju otkaza jednog ostaje drugi. To uvelike povećava žilavost i otpornost vozila kojeg pokreće hibridni sustav.

QinetiQ u razvoju surađuje s tvrtkom BAE Systems, koja je odgovorna za integraciju cjelokupnog rješenja hibridnog pogona, te s tvrtkom Honeywell, koja je odgovorna za elektromotore i nadzornu elektroniku.

QinetiQ

Iako sam koncept hibridnog pogona nije nov, tek je u nekoliko posljednjih godina tehnologija dovoljno napredovala da bi se mogli konstruirati dovoljno učinkoviti i kompaktni sustavi koji mogu konkurirati uobičajenom dizelskom pogonskom sustavu.

M. PETROVIĆ

Portugal kupuje C-295M

U SINATRI, u zrakoplovnoj bazi portugalskog ratnog zrakoplovstva, portugalsko ministarstvo obrane nedavno je sklopilo sa španjolskom tvrtkom EADS CASA ugovor o kupnji 12 novih srednjih taktičkih višenamjenskih transportnih aviona C-295M. Novim avionima Portugal kani zamijeniti postojeću flotu aviona CASA 212, koji se u operativnoj uporabi nalaze posljednjih trideset godina, odnosno sedam avion bit će temeljno rabljeno za razne oblike transporta ljudi i opreme, i u tu svr-

hu će biti opremljeno odgovarajućom suvremenom opremom, dok će pet aviona biti opremljeno u „mornaričku“ konfiguraciju i bit će rabljeni za zadaće zračnog nadzora mora i priobalja.

Procjenjuje se kako vrijednost sklopljenog ugovora iznosi oko 270 milijuna eura. Na temelju tog ugovora sklopljen je i drugi ugovor u vrijednosti od 20 milijuna eura, kojim je obuhvaćeno kompletno održavanje svih novonabavljenih aviona u idućem petogodišnjem razdoblju.

Dogovoreno je da se prvo isporučuje „transportne“ inačice, odnosno da prvi avion bude isporučen za 18 mjeseci, dok je dinamika isporuke ostalih aviona dogovorena po jedan avion svakih šest mjeseci. U svezi s „mornaričkom“ inačicom, dogovoreno je da tri aviona budu opremljena s FITS (Fully Integrated Tactical System) paketom senzorske opreme, koju također proizvodi EADS CASA. Kao prateći element kupoprodaje novih aviona C-295M dogovoren je i „off set“ aranžman za portugalsko gospodarstvo, no zasad niti jedna strana ne iznosi u javnost pojedinosti tog sklopljenog ugovora.

I. SKENDEROVIĆ

Sustav za zaštitu vozila

DANAS su vojna vozila, borbeni i neborbeni, izložena velikom broju ugroza. Osobito su opasni napadi modernim streljivom s preciznim optoelektroničkim navođenjem (na primjer lasersko ili infracrveno). Takvo je oružje vrlo precizno i pogodak najčešće znači uništenje ili teško oštećenje vozila. Osobito su ugrožena laka vozila.

Tvrtka Rheinmetall, odjel Waffe Munition, zato je razvila LVPS (Light Vehicle Protection System), posebni zaštitni sustav za laka vojna ali i civilna vozila. LVPS je bacač koji trenutačno stvara gustu zaštitnu dimnu zavjesu, skrivajući vozilo i putnike u njemu.

Može ispaljivati projektil po projek-

til ili cijelu salvu. Dostupni su razni tipovi projektila: dimni, vježbovni, eksplozivno-svjetleći i sa suzavcem.

LVPS je posebno konstruiran za laka vozila. Aktivira se ručno i trenutačno stvara dimnu zavjesu dimenzija 30 x 3 metra. Dimna je zavjesa učinkovita i skriva vizualno i u bliskom IC području i privremeno zaslijepljuje uređaje koji rade u srednjem i daljem IC području. Putnici imaju oko 25 sekundi da premjeste vozilo, napadnu ili jednostavno pobjegnu iz vozila.

Sustav ima pomoćno napajanje pa može djelovati i kada glavno napajanje vozila više nije u funkciji. Tako je omogućeno djelovanje i na oštećenom vozilu.

Rheinmetall

LVPS je lagano postaviti i njime upravljati. Predviđen je za postavljanje na razna laka vozila, kao što su Wiesel, Mungo, Fennek, Dingo, kamioni i slično. Sustav se sastoji od lansera s tri spremnika, svaki s pet projektila. Postavlja se na krov vozila ili na neku drugu pogodnu površinu, a može se postaviti i na tlo. Kako na raspolaganju ima ukupno petnaest projektila, može djelovati više puta bez potrebe za dopunjavanjem.

M. PETROVIĆ

EADS borbeni sustav za njemačke fregate F125

TVRTKA EADS objavila je 10. ožujka ove godine kako je odabrana za razvoj i dobavu borbeno-upravljačkog sustava (Führungs und Waffeneinsatzsystem - FüWS) za četvrtu generaciju fregata F125 za njemačku ratnu mornaricu. Odluku o odabiru proizvođača i isporučitelja borbenog sustava donio je konzorcij ARGE F125, koji se sastoji od dvije vodeće njemačke brodograđevne tvrtke ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS) i Friedrich Lürsen Werft, između tvrtki EADS i Thales.

Sukladno izjavama glasnogovornika tvrtke EADS, procjenjuje se kako bi vrijednost ugovora trebala iznositi oko 80 milijuna eura (95 milijuna

dolaru), a trebao bi biti potpisan odmah nakon što konzorcij dobije glavni ugovor za četiri F125 fregate od njemačke Agencije za vojnu nabavu (Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung - BWB), što je predviđeno za drugi dio 2006. godine.

Odabir EADS borbenog sustava za F125 fregate golemi je udarac tvrtki Thales, čije su njemačke i nizozemske podružnice 2005. godine dobile ugovor vrijedan 69 milijuna eura za modernizaciju ukupno 12 fregata F122 i F123 Tactico borbeno-upravljačkim sustavom. Ista tehnologija nalazi se i na njemačkim novoizgrađenim fregatama F124 i korvetama K130. S obzirom na navedeno, tvrtka Thales je pretpostavljala dobru početnu poziciju za ponudu Tactico borbenog sustava za fregate F125, koji bi uvelike unaprijedio kvalitetu logističke podrške te izvedbu zadataka, operacija i vježbi, a umanjili bi se i troškovi održavanja uvođenjem novih tehnologija.

No, borbeno upravljački sustav fregata F125 bazirat će se na naprednom pomorskom borbenom sustavu EADS (Advanced Naval Combat System - ANCS). Taj je sustav do sada prodan samo finskoj ratnoj mornarici, koja ga je ugradila na brod klase Hamina.

Kako navodi tvrtka EADS, softverske komponente koje su ugrađene u borbene sustave fregata F124 i korveta K130 bit će uvelike rabljene pri rješavanju sustava fregata F125. Program borbeno-upravljačkog sustava izvodit će se iz tvrtke Atlas Elektronik u Bremenu. Tvrtka Atlas Elektronik trenutačno je u vlasništvu tvrtke BAE Systems, no u tijeku je preuzimanje tvrtke, a novi bi vlasnici bili TKMS (60 %) i EADS (40 %). Završetak preuzimanja Atlas Elektronika očekuje se sredinom 2006., nakon odobrenja europskih vlasti. Industrijski promatrači nagađaju da se odabir EADS borbenog sustava za fregate F125 djelomično temelji na strateškim razlozima tvrtke TKMS, te se na taj način stvara čvršći temelj za djelovanje kombiniranih borbenih sustava Atlas Elektronika i EADS.

M. PTIĆ GRŽELJ

Otkriven novi projekt tvrtke Rolls-Royce

TVRTKA Rolls-Royce otkrila je na izložbi Pacific 2006. u Sydneyu svoj posljednji projekt iz serije priobalnih brodova za zaštitu, gradeći svoj uspjeh na novim narudžbama. Ratne mornarice, obalne straže i javne agencije pokazuju sve veći interes za brodove kojima mogu nadzirati i štiti svoje priobalne vode, nadzirati zagađenja voda te provoditi evakuacije i vatrogasne borbe. Tvrtka Rolls-Royce dizajn svojih brodova temelji na komercijalnim projektima, te je u posljednjih 30 godina prema njihovim projektima izgrađeno oko 600 plovila.

Njihova strategija komercijalnih projekata uvedenih u vojnu sferu nagrađena je ugovorima za projektiranje brodova u Indiji, Španjolskoj, Francuskoj, Norveškoj, te u Sjedinjenim Američkim Državama.

Svi projekti sadrže širok spektar vlastitih propulzijskih rješenja i opreme.

Posljednji projekt broda UT527 ima mogućnost protupožarne borbe, nadzora zagađenja, tegljenja u nuždi, te može primiti do 320 preživjelih u pomorskim nesrećama. Također, može primiti helikopter srednje veličine i do dva manja plovila, ovisno o specifičnosti zadataka. Novi brod u plovidbi može biti i tri godine, bez potrebe vraćanja u bazu, a zamjena posade i dopuna zaliha obavlja se na moru.

Brod je dug 92 metra, pogone ga Rolls-Royce Bergen dieselski motori, brzina plovidbe iznosi više od 20 čvorova, a domet broda je 20 000

nautičkih milja pri brzini od 16 čvorova.

Svojim najnovijim projektom broda UT527 tvrtka Rolls-Royce usmjerila je svoju pažnju na tri različita tržišta pomorskih plovila: plovila namijenjena priobalnoj i obalnoj zaštiti, brodove ospkrbljivače i brze logističke brodove.

M. PTIĆ GRŽELJ

UNATOČ tome što već neko vrijeme ulaže u razvoj domaćih bespilotnih sustava, Pakistan je nedavno krenuo u nabavku dva europska bespilotna sustava. Krajem prošle godine okončani su pregovori pakistanskog ministarstva obrane s njemačkim proizvođačem bespilotnog sustava EMT LUNA, kratkog doleta, namijenjenog za izviđanje i nadzor iz zraka, odnosno za označavanje i praćenje raznih ciljeva, oko kupnje četiri sustav. Prema određenim izvorima, Pakistanu je već isporučeno tri sustava, koji će se rabiti za potrebe kopnene komponente pakistanskih oružanih snaga. Uz taj sustav, a za potrebe pakistanskog ratnog zrakoplovstva, Pakistan je uspješno okon-

čao pregovore s Italijom oko kupnje četiri njihova MALE (Medium Altitude Long Endurance) bespilotna sustava Galileo Falco. Ti sustavi trebali bi biti isporučeni Pakistanu do kraja ove godine.

Novo bespilotne sustave kani uključiti u nadzor graničnog područja prema Indiji, odnosno za praćenje razmještaja i kretanja postrojbi na terenu. Uz to, letjelice će biti rabljene za nadzor planinskog pograničnog područja prema Afganistanu. U svezi s nabavom novih bespilotnih sustava, Pakistan je izvorno, tijekom 2002., započeo pregovore sa Sjedinjenim Američkim Državama oko kupnje bespilotnih letjelica RQ-1A Predator, no kako ti pregovori nisu s uspjehom realizirani, Pakistan se okrenuo europskim proizvođačima s kojima je vrlo brzo sklopio posao.

Bespilotne letjelice EMT LUNA imaju relativno kratku autonomiju boravka u zraku, između dva i četiri

sata, a prosječan operativni radijus je oko 80 km. Maksimalna težina „korisnog“ tereta koju može ponijeti iznosi tri kg, dok je maksimalna brzina koju može postići oko 160 km/h. Bespilotni sustav EMT LUNA njemačke su postrojbe u sklopu međunarodnih misija dosad s uspjehom rabile na području Kosova i Afganistana. Bespilotni sustav Galileo Falco u odnosu na LUNU ima mnogo veću autonomiju boravka u zraku, od 8 do 14 sati. Maksimalna količina „korisnog“ tereta koju može ponijeti je 70 kg, dok maksimalna brzina koju može postići je oko 145 km/h. Operativni vrhunac leta je 6500 m, dok je domet data linka 150 km. Letjelice Galileo Falco su primarno namijenjene za lociranje, identificiranje i praćenje raznih ciljeva, a predviđene su i kao platforma za nošenje raznih naprednih „stand-off“ senzorskih sustava, te za nošenje raznih navođenih projektila.

I. SKENDEROVIĆ

Ratovanje u naseljenim područjima - nova dimenzija ratovanja

Najveći dio sukoba zadnjih godina odvijao se u gradovima ili naseljenim područjima, u Panami, Somaliji, Čečeniji, Kosovu, kao i na našim područjima tijekom Domovinskog rata

Dane MEMEDI

Vojaska SAD-a računa da će do 2020. godine 70% svih sukoba na svijetu biti u naseljenim područjima. Na temelju tih pretpostavki nužno je prilagoditi osobnu opremu, doktrinu i obuku snaga za pješništvo i njihovu paljbenu potporu, jer su mnoge oružane snage loše opremljene i obučene za borbu u naseljenim mjestima.

Pješništvo je okosnica svih vojski svijeta kao najbrojniji rod, pa još vrijedi pravilo "dok vojnička čizma ne stane na tlo, bitka nije završena".

No, kad se govori o sukobu u naseljenom području, pješništvo je ograničeno u pokretljivosti i u mogućnosti preživljavanja.

Stručnjaci ocjenjuju da je u eventualnom sukobu mogućnost preživljavanja vojnika-pješaka iznosila svega nekoliko sati. Zbog toga je u prošlosti pješništvo bilo najmasovniji rod. Koliko složeno i teško može biti vođenje rata u naseljenom području može se vidjeti iz raščlambe sukoba u Čečeniji.

Prva bojna 131. (MAIKOP) brigade s oko 1000 vojnika zauzela je 11. prosinca 1994. predgrađe grada Groznog. Do 3. siječnja 1995. ruska brigada pretrpjela je velike gubitke. Poginulo je ili nestalo oko 800 vojnika, izgubljeno 20 od 26 tenkova i 102 od 120 raznih oklopnih vozila.

Područje grada Groznog gađano je topništvom svih kalibara punih 20 dana. Ponekad je bilo i do 4000 ispaljenja projektila u jednom satu.

Unatoč teškim razaranjima i velikoj kolateralnoj šteti koja je pritom nastala, izostao je očekivani vojnički rezultat. Nije uništena protivnička vojna infrastruktura, niti je demoralizirana protivnička strana.

Bitka se prenijela u gradsko područje gdje se 12 000 čečenskih vojnika suprotstavilo brojno nadmoćnijem protivniku od oko 60 000 ruskih vojnika. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Vozila za specijalce

Vozila za specijalce obično su modifikacija postojećih lakih višenamjenskih vozila, ali česta je i uporaba specijaliziranih vozila koja se ne sreću uvijek u ostalim dijelovima oružanih snaga. Jedan od očitih primjera je četverocikl

Igor SKENDEROVIĆ

Snage za specijalne operacije su oduvijek bile neka vrsta pješaštva, a od njih se razlikuju po tome da moraju još više hodati i biti u još boljoj kondiciji. Zbog zadaća koje su obavljali u prošlosti, specijalci su uvijek ovisili o svojim vlastitim snagama i svojim nogama. Iako su u područje djelovanja mogli stići padobranom, brodom, podmornicom ili u novije doba helikopterom, uvijek su u konačnici najčešće ovisili o svojim nogama. Zbog čestog djelovanja u protivničkoj pozadini ili na teško pristupačnom terenu, nisu se mogli osloniti na standardna vojna borbeni i neborbena vozila, kao što su

tenkovi ili kamioni.

Vozila na koja su se mogli osloniti najčešće su bila lagana, dobre terenske pokretljivosti.

Tako je u jeku II. svj. rata u sjevernoj Africi osnovana britanska specijalna postrojba Special Air Service (SAS). Unatoč "zrakoplovnom" imenu kretali su se po tlu, napadali protivničku pozadinu, a za svladavanje velikih prostranstava negotoljubive i opasne sjevernoafričke pustinje oslanjali su se na laka vozila, prije svega na legendarni Jeep Willys.

Nakon II. svjetskog rata specijalne su snage u bipolarnoj podjeli svijeta na suprotstavljene vojnopoličke

blokove na trenutak nestale u sjeni nuklearne bombe. No, različiti sukobi koji su izbijali nakon II. svjetskog rata ubrzo su im oslobodili prostor za djelovanje.

Danas su specijalne snage u punom pogonu, jer su se pokazale kao izvrsno rješenje za djelovanje u raznim mirovnim misijama i međunarodnim operacijama. Djeluju daleko od matičnog tla, često u složenim geografskim uvjetima, a to ističe važnost raznih vrsta terenskih vozila kojima se služe u obavljanju zadaća. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr*

Iako je CH-53E i dalje jedan od najboljih teških transportnih helikoptera, vrijeme je da se potraži njegova zamjena. Izbor je pao na CH-53K koji je, iako ima istu oznaku, u osnovi potpuno novi helikopter

Domagoj MIČIĆ

Sikorsky CH-53K

Tražeci hitnu zamjenu za svoje teške transportne helikoptere, Američki marinski korpus odabrao je tvrtku Sikorsky da proizvede novi zrakoplov koji će biti potpuno nove konstrukcije, ali koji će se koristiti dokazanom tehnologijom. U isto vrijeme Pentagon se trudi razviti revolucionarno novi teški transportni zrakoplov s mogućnošću okomitog polijetanja i slijetanja, koji će pružiti do sada neviđene mogućnosti prevoženja tereta.

Prošlo je 44 godine od kada su američki marinci odabrali CH-53A, teški transportni helikopter čija je inačica CH-53E i danas u uporabi. I dok je CH-53 postigao veliki uspjeh, danas se više nitko ne sjeća propalog projekta XC-142A koji je tada trebao revolucionirati zračni transport. Pitanje je hoće li se isto dogoditi i sada kad još jedna inačica CH-53 ulazi u fazu razvoja dok Pentagon i dalje inzistira na ambicioznijem projektu mnogo većeg Joint Heavy Lift (JHL) zrakoplova.

Na zahtjev marinaca, Pentagon je u prosincu 2005. dopustio početak razvoja CH-53K tvrtke Sikorsky.

Formalni ugovor o početku razvoja trebao bi se potpisati početkom ove godine, dok će prvi CH-53K u operativnu uporabu ući tijekom 2015. kako bi zamijenili već ostarjele CH-53E. Projektirana mu je nosivost 12 300 kg kilograma na udaljenost od 2000 kilometara, te da taj teret spusti na nadmorsku visinu od 1000 metara pri temperaturi od 330 Celzijusa. Cijeli je program poznat kao Heavy Lift Replacement (HLR) ili CH-53X.

S druge strane od JHL-a se očekuje da prenese 20 000 kilograma tereta na udaljenost od 350 do 500 kilometara. Razvoj njegovih sustava i prikaz njihovih mogućnosti neće početi prije 2012. ili 2013. Zbog toga je JHL tek u fazi razmatranja najrazličitijih koncepcija, od onih koje predlažu uporabu helikoptera s četiri rotora (prijedlog tvrtke Bell-Boeing, nazvan Quad

Tilt-Rotor) ili s koaksijalnim rotorom (prijedlog tvrtke Sikorsky, nazvan X2).

Pentagon je odobrio razvoj CH-53K jer je marinska flota helikoptera CH-53E, zbog povećane iskorištenosti u operacijama u Afganistanu i Iraku, počela ubrzano dostizati krajnje mogućnosti svojih resursa. Analiza iz 1999. pokazala je da su svi marinski CH-53E imali još 6 120 sati leta. Zbog povećanja broja sati letenja, sadašnje procjene govore da će prvi helikopteri dosegnuti kraj svoje operativne uporabljivosti tijekom 2011., te da će se svake iduće godine 15 helikoptera morati povući iz službe. Kad se tome pridodaju gubici zbog kvarova ili obaranja, marinci će 2015. dočekati s malo transportnih teških transportnih helikoptera. U takvim uvjetima razvoj potpuno novog helikoptera nije dolazio u obzir. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Rasprave o ulozi žene u vojsci i ratu nisu novog datuma. Vojna povijest puna je primjera žena-ratnica, koje su, protivno običajima i zakonima, služile vojsku, sudjelovale u ratovima i istaknule se brojnim pothvatima, nadmašivši u junaštvu nerijetko muške suborce. Mnoge žene javljale su se u vojsku pod muškim imenima, te su prerusene u muškarce ostvarivale čak i zavidne vojne karijere, zadržavši privilegije i počasti i nakon što bi njihov stvarni identitet bio otkriven

Boris PERIĆ

Žene u vojskama i ratovima

Lik žene-ratnika odigrao je tijekom povijesti važnu ulogu u mnogim društvima, od pustolovnih priča o amazonkama, preko Ivane Orleanske do žena koje su se rame uz rame s muškarcima borile u II. svjetskom ratu. Ženske borbenne postrojbe dokazuju da je moguće organizirati vojne formacije bez sudjelovanja muškaraca. Iako nije sačuvan prevelik broj svjedočanstava o njima, ona kojima znanost raspolaže govore o velikom uspjehu tih formacija.

Jedan od najboljih primjera ženske borbenne formacije pružale su amazonke, dokumentirane u zapisima i predajama starih Grka i Rimljana, kao i mnogih plemena sjeverne Afrike. Iako ih mnogi rado smještaju u područje mita, novija istraživanja sve više pokazuju da su drevne ratnice doista postojale. Po mišljenju povjes-

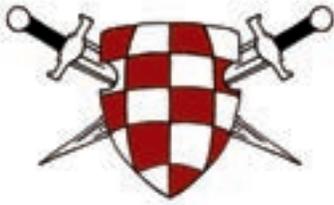
ničarke Jessica Salmonson, amazonke se javljaju u dva matrijarhalna društva. Gorgonske amazonke bile su libijske žene-ratnice, što ih grčki povjesničar Herodot spominje u VI. stoljeću prije Krista. Pod vodstvom kraljice Mirene osvojile su dijelove Sirije, Egipta, Figije i mediteranskih zemlja, uključujući otoke Samos, Lezbos, Patmos i Samotraki. Neki povjesničari smatraju da opis jedne bitke u sjevernoj Africi, u kojima je Mirena predvodila 3000 žena na konjima, predstavlja ujedno i prvi pisani spomen upotrebe konjice u borbi.

Dahomejske amazonke bile su dio vojne organizacije Dahomejskog kraljevstva u zapadnoj Africi. Dahomejski kralj Agadja uključio je 1727. u svoju vojsku žene, isprva tek da postigne privid veće brojnosti, no žene su se pokazale i kao iznimno dobre ratnice. Nakon toga,

organiziran je amazonski korpus kao straža u kraljevskoj palači. U tadašnjem dahomejskom društvu rat je bio ekonomski motiviran, jer se robovlasnička država kroz sukobe sa susjedima opskrbljivala robovima. U takvim sukobima dahomejske amazonke slovile su kao vrlo okrutne ratnice i nije zabilježeno da je ijedna od njih pobjegla s ratišta, dok su mnogi muškarci to dokumentirano učinili.

Spolno miješane postrojbe također dobro ilustriraju žensku borbenu sposobnost. Iako većina formacija koje uključuju žene nema strogo borbenu namjenu, njihove pripadnice obučavaju se u upotrebi oružja, koju s vremena na vrijeme uspješno demonstriraju i na bojnopolju. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Bitke maršala Jelačića (1848.-1849.)

Ban koji je prije svega bio vojskovođa

Zapovjednik vojne sile, hrvatski ban Josip Jelačić, raspolagao je s ukupno 40 000 vojnika, uključujući i konjaništvo i topništvo. Na suprotnoj strani, Kossuth je uspio sakupiti čak 200 000 honveda. U ime Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 17. rujna 1848. ban Jelačić se sa svojom vojskom našao na mađarskom tlu...

Jurica MILETIĆ

U borbama protiv Mađara, nakon mnogih stoljeća, hrvatski su vojnici napokon nastupali pod svojom vlastitom zastavom, predvođeni svojim zapovjednikom. Bilo je to vrijeme kada su se zatresli korijeni Habsburške monarhije: na jugozapadu su se pobunili Talijani, a s istoka sve nemirniji bili su Mađari. Godine 1848. mađarski vođa Lajos Kossuth zatražio je od cara samostalnost Mađarske, a Hrvati su

se priklonili Beču. Velika vojska sastavljena od krajišnika, pripadnika banske vojske i tisuće dragovoljaca okupila se pokraj Varaždina i prešavši Dravu napredovala prema Bratislavi. Drugi dio vojske napredovao je iz Slavonije i Srijema. Zapovjednik te vojne sile, hrvatski ban Josip Jelačić, raspolagao je s ukupno 40 000 vojnika, uključujući i konjaništvo i topništvo. Na suprotnoj strani, Kossuth je uspio sakupiti

čak 200 000 honveda. U ime kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, 17. rujna 1848. ban Jelačić se sa svojom vojskom našao na mađarskom tlu.

Cijelo to vrijeme car se kolebao, priklanjajući se sad Mađarima a sad Hrvatima. Imenovao je grofa Lambergga zapovjednikom svih carskih oružanih snaga u Mađarskoj i poslao ga u Budimpeštu, gdje ga je razularena gomila bezbrojnim ubo-

Hrvatski vojnik i političar

Ban Josip Jelačić Bužimski (Petrovaradin, 16. listopada 1801. - Zagreb, 20. svibnja 1859.), hrvatski grof, dalmatinsko-hrvatsko-slavonski ban, rodio se u Petrovaradinu, u Srijemu, gdje mu je otac Franjo bio zapovjednik slavonske Vojne krajine. Prošlost obitelji Jelačić tijesno je povezana s poviješću hrvatskoga naroda: četiri stoljeća pripadnici toga roda bili su ratnici, istaknuti krajiški časnici, visoki vojni zapovjednici, državnici, svećenici, prosvjetitelji, dobrotvori i pisci.

Vojničko službovanje počeo je u Galiciji kao potporučnik u Trećoj konjaničkoj pukovniji, kojom je zapovijedao barun Vinko Knežević, ujak njegove majke Ane. Pretpostavljeni su navodili da govori i piše njemački, hrvatski, francuski i mađarski, pomalo talijanski i latinski, da je upućen u vojničke

Ilustracija: Damir Podraški

znanosti, da teži višoj naobrazbi, da je dobar mačevalac, strijelac, jahač, strateg, organizator i vojskovođa. Prvu zbirku pjesama pod naslovom "Eine Stunde der Erinnerung" (Trenutak uspomene) objavio je u Zagrebu 1825. godine na njemačkom jeziku. Kralj Ferdinand I. Habsburgovac (1835.-1848.) imenovao ga je 23. ožujka 1848. hrvatskim banom i tajnim kraljevskim savjetnikom, promaknuo u čin general bojnika i zapovjednika obiju banskih pukovnija, glinske i petrinjske, a 8. travnja je imenovan feldmaršal-lajtnantom i vojnim zapovjednikom u banskoj i krajiškoj Hrvatskoj. Ukidanje kmetstva proglasio je 25. travnja, 28. travnja 1848. godine iskovan je hrvatski forint, a 9. lipnja 1848. godine Hrvatski je sabor u 18 točaka odredio odnos Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije prema Ugarskoj, osnutak Banskog vijeća - hrvatske vlade, hrvatski kao službeni jezik.

dima unakazila i na kraju njegovo mrtvo tijelo objesila. Nekoliko dana kasnije ustrijeljen je i mađarski plemić - grof Zichy, jer mu je dokazano kako se dopisivao s Jelačićem. Početkom listopada mađarski je sabor raspušten, a ban Jelačić postao je carski opunomoćenik u Mađarskoj. Mađarski sabor to nije priznao i proglasio je Jelačića izdajnikom kojeg je svaki Mađar, kojem se za to ukaže prilika, bio dužan uhititi. U Beču je buknuo ustanak, jedan se dio priklanjao pobunjenicima, a drugi krenuo u susret banskoj vojsci koja se utaborila između rijeke Raabe i Bratislave. Budući da mu operativni položaj nije bio najsajniji, Jelačić je naredio pokret i 9. listopada 1848. bio je samo dvadesetak kilometara od Beča, u koji su stigli pobunjenici iz Graza, Badena, Briama i još nekih njemačkih gradova. Nekoliko dana kasnije, car je vrhovno zapovjedništvo nad svim carskim postrojbama, osim onih koje su se borile u Italiji, povjerio feldmaršalu knezu Windischgraetzu, koji je uspostavio veze i s hrvatskim četama. Bila je to prava pljuska Jelačiću: dotad su gotovo svi vjerovali kako će upravo on biti imenovan vrhovnim zapovjednikom.

Potkraj listopada počele su borbe za bečka predgrađa. Kada su pobunjenici već bili spremni na predaju, do Beča su stigle i četiri mađarske pukovnije - ukupno 18 000 ljudi. Bitka se mogla promatrati s tornja bečke katedrale sv. Stjepana. Jelačić je napao Mađare i bitka kod Schwechata - dijela Beča u kojem je danas zračna luka - potrajala je od jutarnjih sati pa do ponoći, a Hrvati su potukli Mađare. Na predaju pobunjenika generalu Windischgraetzu valjalo je pričekati još neko vrijeme. Kad su napokon bili poraženi, imali su već 3 000 mrtvih. Njima su se uskoro pridružili i svi oni koji su presudama prijekog suda pobjednika bili osuđeni na smrt.

Iste godine, 2. prosinca, stari car Ferdinand odrekao se prijestolja u korist osamnaestogodišnjeg nećaka Franje Josipa I. Uspješno okončavši obranu Beča, hrvatska se voj-

Zračna luka Schwechat

Bez tragova u Schwechatu

Schwechat je danas istoznačnica za bečku zračnu luku. Na putu do njega pozornost plijene kulama nalik skladišta, koja još više dolaze do izražaja jer su smještene u moru suvremenih, ali bezličnih građevina koje ni po čemu nisu karakteristične za Beč, već se mogu nalaziti na bilo kojoj točki zemal-

ske kugle. Beton, aluminij i staklo odavno su prekrili tragove krvavih događaja iz godine 1848. Možda tek u ponekoj seoskoj krčmi, u kavku kutku, stoji kakav zaboravljeni komad oružja ili opreme koji tek vlasnika podsjeća na više ili manje junačku smrt kakva pretka. Tik do ulaza u zračnu luku je i golemi hotel kompanije NH, koja je već pokupovala gomilu hotela na njemačkom govornom području. Izvanredna usluga, besprijeborna čistoća, dobro poslužena jestiva hrana - i globalna bezličnost.

ska okrenula na istok i 3. siječnja 1849. hrvatske su postrojbe ušle u Budimpeštu. Ipak, rat nije bio gotov jer, zahvaljujući neodlučnosti Windischgraetza, Mađari su se uspješno uspjeli pregrupirati i vojsku honveda ojačati novim novačenjima. Mađarski ministar rata postao je iznimno sposobni general György Klapka, kojem je pošlo za rukom da austrijsku vojsku porazi u više navrata. Pod zapovjedništvom Windischgraetza u bitkama kod Isaszega i Godolloa bile su poražene i hrvatske snage.

Mađarski su husari ponovno ušli u Budim 23. travnja 1849., a nedugo zatim Mađari su zauzeli i Peštu, koju su držali austrijski vojnici pod

Nagli vojno-politički uspon Josipa Jelačića počeo je za vladavine cara Ferdinanda I.

generalom Henziem. U tim se borbama osobito istaknuo hrvatski potpukovnik Jemrić, koji je posmrtno dobio plemićki naslov s pridjevkom von der Bresche. Natjeran Windischgraetzovim neuspjesima, vrhovno zapovjedništvo nad austrijskom vojskom preuzeo je car osobno i sklopio savez s ruskim carem Nikolajem. Rusi su osvojili Debrecin, a mađarska se vlada preselila u Segedin. 14. srpnja Austrijanci su ušli u Budimpeštu, a bana Jelačića je mađarski general Vetera porazio kod Hegyesa. Rusko-austrijska vojska imala je tada 275 000 vojnika i 600 teških topova i Mađari su bili poraženi u bitkama kod Szoroka i Temišvara. Kada je 6. kolovoza bio sklopljen mir između Austrije i Sardinije, Beč je na raspolaganju imao i svoju južnu vojsku. Sredinom kolovoza Kossuth se u Aradu odrekao svog diktatorskog položaja i ovlasti prenio na generala Görgeya. Dva dana kasnije, on je na polju pred Vilagošom položio oružje, bezuvjetno se predao sa 20 000 pješaka, 2 000 konjanika i 130 topova. Ipak, nije se predao austrijskom, već ruskom caru. Tako je i Franjo Josip dobio pljusku.

Mađari su privremeno bili poraženi, a onda je uslijedio Bachov apsolutizam: Mađari su ga dobili kao kaznu, a Hrvati kao "nagradu". ■

Christopher Partridge (ur.): "Enciklopedija novih religija - nove religije, sekte i alternativni duhovni pokreti", Naklada Ljevak, Zagreb, 2005.

Enciklopedija novih religija čitatelju omogućuje sveobuhvatan pregled važnijih religijskih i duhovnih skupina koje djeluju u suvremenom svijetu, posebice na Zapadu. Knjiga je djelo skupine anglosaksonskih autora koji su kronološkim redom predstavili najvažnije religije, sekte i alternativne duhovne pokrete nastale u proteklih stotinu godina. Sastoji se od devet cjelina, a na početku svake od njih nalazi se kratak prikaz najvažnijih obilježja pojedine religije - kršćanstva, židovstva, islama, zoroastrizma, indijskih religija i religija istočne Azije, te domorodačke i poganske tradicije, osobito su zanimljive posljednje dvije cjeline u kojima je riječ o zapadnom ezoterizmu i new ageu. Djelo donosi sveobuhvatni prikaz vjerovanja i praksi više od 200 novih religija, sekti i alternativnih duhovnih pokreta, opći pregled glavnih religijskih tradicija iz kojih potječu, te članke o novim religijskim skupinama, kao i glavne teme novih religijskih pokreta te specifična vjerovanja i prakse koje se javljaju u suvremenoj religiji. Iznimna količina fotografija u bojama pridonosi slikovitosti i živopisnosti ove knjige, koja je napisana poput priručnika za nestručnjake, a ne kao kritičko-analitičko djelo.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Sirove strasti 2 (kino)

- američki triler (114 min.)
- distributer: ISSA film&video
- redatelj: Michael Caton-Jones
- gl. glumci: Sharon Stone (Catherine Tramell), David Morrissey (dr. Michael Glass), Charlotte Rampling (Milena Gardosh)

Neke uloge neke glumce obilježuje za cijeli život. Tako je i s prvim dijelom ovoga filma. Godine 1992. proslavljeni nizozemski redatelj Paul Verhoven snimio je *Sirove strasti*. U to vrijeme glavna glumica Sharon Stone nije bila tako mlada. Dotad je već odigrala mnogo uloga u holivudskoj B-produkciji i dokazala da nije baš među najdarovitijima. Ipak, većina se sjeća Sirovih strasti po sceni u kojoj na policijskom ispitivanju prekrži noge. Scena u kojoj se ništa ne vidi učinila je Sharon Stone preko noći jednom od najintrigantnijih holivudskih starleta, a ona je to na duge staze znala naplatiti. Cijena joj je na tržištu uvelike skočila, a četrnaest godina poslije došlo je vrijeme da se po prokušanom holivudskom receptu snimi i nastavak. Radnja drugog dijela preseljena je iz San Francisca u London, a glavna junakinja, spisateljica Catherine Tramell, zadržala je svoje stare navike. Jezivi, izmišljeni zločini uznemirujuće se često ponavljaju i u zbilji, a tu nastupa i glavna muška uloga. Na procjenu njezina psihičkog stanja dolazi cijenjeni psihijatar dr. Glass. Njih dvoje u trenutku osjete uzajamnu privlačnost, a Catherine doktora zaokupi mentalno i tjelesno pa se ubrzo počnu otkrivati psihijatrove sirove strasti. Točnije, padne u zamku kao Michael Douglas u prvom dijelu... Gotovo petnaest godina kasnije Sharon Sharon, sada u četrdeset osmoj, izgleda bolje od većine žena koje sam ikada uživao vidio. Čak je i sama izjavila da je htjela nastupiti u drugom dijelu kako bi pokazala da je još uvijek prekrasna. U tome je i uspjela. Savršena linija, ali i sasvim prosječna gluma izgleda da ju nikada neće napustiti. Bez obzira na svu prašinu oko glavne glumice, film je pozitivno iznenađenje. Ponovno hitcockovski napet i ritmičan, dobro napisan i solidno režiran, ovaj film zadovoljit će sve koji traže uzbudljiv triler uz dozu sirovih strasti iz kuhinje tete Stone.

Leon RIZMAUL

27. travnja 1865. Velika nesreća na Mississippiju

Samo nekoliko dana nakon završetka Američkog građanskog rata dogodila se najveća nesreća riječne plovidbe. Brojni vlasnici parobroda otimali su se za ugovor s američkom vojskom kako bi prevozili što veći broj pobjedničkih sjevernjačkih vojnika kućama. Jedan od tih brodova, Sultana, primio je gotovo dvije tisuće vojnika. Sultana je upravo u to vrijeme bila na velikom popravku i nikad se nije saznalo je li popravak obavljen do kraja ili je prekinut kako bi se ukrkali vojnici. Brod je krenuo na put 21. travnja, a do nesreće je došlo 27. travnja u tri sata poslije ponoći, nekoliko kilometara uzvodno od Memphisa. Jedan od parnih kotlova, koji je bio na remontu, eksplodirao je, usmrivši pri tome stotine putnika, a preživjeli su se morali boriti s vatrom koja je buknila te je ubrzo brod i potonuo u nabujali Mississippi. Oko 1300 vojnika, koji su preživjeli opasnost i pogibelj na bojišnici, poginulo je u toj nesreći od posljedica eksplozije, vatre ili utapanja.

3. svibnja 1952. Zrakoplov na Sjevernom polu

Više od 40 godina nakon Roberta Pearyja na sjevernu Zemljinu magnetnu točku zrakoplovom su sletjeli američki časnici Joseph O. Fletcher i William P. Benedict. Pretpostavlja se da su prvi hodali po Sjevernom polu, kojega je Peary, prema vlastitim bilješkama, promašio za gotovo 50 kilometara. Godine 1929. američki zrakoplovac Richard Byrd zrakoplovom je prvi preletio Sjeverni pol, no kasnije se pokazalo kako ga je i on promašio za nekoliko kilometara. Tek nakon II. svj. rata s boljim instrumentima za određivanje položaja na nepreglednom zaleđenom Sjevernom moru točno je utvrđen položaj geografskog i magnetnog Sjevernog pola, koji su nešto udaljeni jedan od drugog. Zbog toga se za Fletchera i Benedicta može sa sigurnošću tvrditi da su prvi ljudi koji su hodali po Sjevernom polu.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Svjedoci

Među jake dokaze autentičnosti novozavjetnih spisa spada neuljepšavanje, tj. naknadno "neretuširanje" događaja i osobâ. Zapisano je da su se čak i najbliži Isusovi suradnici, prvi svjedoci svih važnih događaja, u pojedinim trenucima ponašali doslovce kao - kukavice! Zbunjenost, nevjera i kolebljivost "tresli" su ih i nakon Uskrsnuća, pa ih je Isus morao uvjeravati da nije duh koji tijela i kostiju nema. Morao je i jesti pred njima te im pokazivati svoje rane kako bi se uvjerali da je to doista On. Da je - živ! Sumnje je nestalo kad im je otvorio pamet da razumiju sve što je o njemu bilo prorečeno. Nakon što im je posvijestio da su upravo oni sudionici tih važnih događaja, rekavši: "Vi ste tome svjedoci!", oni su to shvatili do kraja ozbiljno i za tu su istinu bili spremni i umrijeti. Zato je Radosna vijest živa i danas među nama. Našu odgovornost prema njoj posvijestilo nam je 1998. i geslo Papina pohoda Hrvatskoj: "Bit ćete mi svjedoci!". Kao područja od "posebne skrbi", na kojima valja ozbiljno raditi i dosljedno svjedočiti, Ivan Pavao II. je tada istaknuo prije svega obitelj, život i mladež. Tko se još sjeća riječi: "Liječenje ratnih rana, izgradnja pravednog i čvrstog mira te navlastito ponovna uspostava moralnih vrednota, koje su ugrozili prijašnji totalitarizmi, zahtijevaju dug i strpljiv rad u kojem je potrebno neprestano svraćati pozornost na duhovnu baštinu što su je stekli očevi". Zato sve koji su prije osam godina s oduševljenjem klicali velikom papi valja upitati: Svjedoci, što je ostalo?

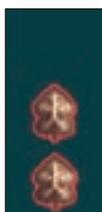
Andelko KAČUNKO

Činovi u izraelskoj vojsci

rav aluf

sgan aluf

rav nagad

samal rišon

Skupni naziv za izraelsku vojsku je **Izraelske obrambene snage**, odnosno **Ts'va Ha-Ha'ganah Le-Israel** na hebrejskom jeziku. Najčešće se rabi kratica **Tsahal**, koja uključuje i kopnene i zračne i pomorske snage zemlje. Vrijeme osnivanja izraelske vojske poklapa se s vremenom osnivanja države, godinom **1948.**, a preteču današnjih obrambenih snaga valja tražiti u postrojbama poznatim pod nazivom **Haganah**, osobito u operativnoj grani **Palmach**. Pritom se ne smiju zaboraviti neke postrojbe **Židovske brigade** koje su se tijekom **II. svj. rata** borile pod **britanskom** zastavom.

Izraelske obrambene snage imaju čak tri stupnja za unovačene vojnike, pet dočasničkih činova, dva kadetska čina i devet časničkih. Za razliku od mnogih drugih armija, ti su činovi isti u svim dijelovima obrambenih snaga: za kopnene snage, zrakoplovstvo i mornaricu. Unovačeni vojnici svoje oznake imaju prišivene na rukavima, dok ih dočasnici i časnici nose na ramenima. Običan vojnik ili novak (*Turai*) ne nosi nikakve oznake, no iskustvo i godine službe nose mu drukčiji naziv i srebrne pruge unutar izduženoga romba: dvije pruge označuju čin pod nazivom *rav turai*, a tri vojnički čin *samala*. Tri srebrne pruge i oznaku u obliku stilizirana lista nose oni s najvišim vojničkim činom - *samal rišon*.

Dočasnički činovi označeni su prugama savijenim pod kutom i vrhom okrenutim prema dolje: jedna pruga je *rav samal*, a dvije *rav samal rišon*. Obje oznake su bez ikakvih podataka u obliku lista ili zvjezdica, za razliku od viših dočasničkih činova gdje su jedna, dvije ili tri takve pruge dopunjene malom **Davidovom zvijezdom** i označuju činove (od najnižeg do najvišeg): *rav samal mitkadem*, *rav samal bahir* i *rav nagad*.

Kadeti (mlađi i stariji) na epoletama nose oznake s vodoravno položenim grančicama, baš kao i niži dočasnici, kojima su grančice drukčije stilizirane i donekle odgovaraju trima stupnjevima časničkih činova u **Hrvatskoj vojsci**, a zovu se *segen mišne*, *segen i seren*. Viši časnički činovi u rangu bojnika, dopukovnika i pukovnika su *rav seren*, *sgan aluf* i *aluf mišne*, dok bi generalskim činovima odgovarali *tat aluf*, *aluf* i *rav aluf*.

Jurica MILETIĆ

www.tgplanes.com

Avioni iz svjetskog rata i danas plijene pozornost mnogih ljubitelja zrakoplovstva, a site www.tgplanes.com jedan je od onih koje svakako trebate imati u **Favoritesima**. Riječ je o stranici najvećim dijelom posvećenoj baš toj temi, no, posljednjih mjeseci tu

se mogu pronaći i tekstovi i linkovi vezani uz moderno zrakoplovstvo. Stranica je privatna, te pomalo zastarjela izgledom. No, to ne znači da nije vrijedna pregledavanja. Tekstovi se updateaju povremeno, najčešće jednom tjedno, fotogalerija također, a malo rjeđe dodaju se novi linkovi. Ukoliko vas ne zanima pretraživanje i razgledavanje stranica već odmah želite vidjeti popis aviona u bazi podataka (uključujući i fotogalerije za gotovo svaki avion), tada vam preporučujemo da odmah kliknete URL <http://www.tgplanes.com/query.asp?action=quicklist>, te pronađete ono što vas zanima. Slike su mahom scanirane iz raznih enciklopedija, što je i logično s obzirom na vrijeme kada su fotografije snimljene, ali vrlo je pohvalna činjenica da su sve uređene tako da izgledaju kao snimljene digitalnim fotoaparatom. Jedina manjkavost je veličina slika, no, vjerujemo da to neće previše zabrinuti posjetitelje.

Ivan BELINEC

INFOKUTAK

Dobrotvorni koncert i bal za potrebe Udruge "Mi"

■ Ministarstvo obrane RH i Glavni stožer OSRH u suradnji s Veleposlanstvom SR Njemačke organizira u Zagrebu **dobrotvorni koncert**

u korist Udruge roditelja djece s posebnim potrebama "Mi" iz Požege. Koncert će se održati u **Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" 30. travnja s početkom u 20 sati**, a nastupaju **Orkestar Njemačkog ratnog zrakoplovstva i Orkestar Hrvatske vojske**. Orkestrima će ravnati dirigenti **Johann Orterer** i **Tomislav Fačini**, a na rasporedu su djela Albeniza, Baranovića, Debussyja, Holsta i Šostakovića, te izbor njemačkih i hrvatskih koračnica. U stanci koncerta sakupljat će se prilozima za Udrugu "Mi".

Ulaznice su besplatne, a mogu se podići na blagajni KD "Vatroslav Lisinski" ili rezervirati od 24. do 28. travnja na broj tel: 3784-389 ili 3786-772.

■ **Klub vojnih izaslanika u Zagrebu** (KVIZ) održat će **5. svibnja dobrotvorni bal** kako bi prikupili sredstva za dogradnju rekreacijsko-rehabilitacijskog centra

za djecu i osobe s posebnim potrebama Udruge "Mi", koja broji 103 obitelji s jedno ili dvoje djece s posebnim potrebama. KVIZ poziva sve da se donacijom ili darom uključe u ovu humanitarnu akciju te ističu da će prikupljena sredstva biti u potpunosti donirana za potrebe Udruge "Mi" pa stoga neće biti besplatnih karata, stoji u dopisu kojega su supotpisali ministar obrane Berislav Rončević i doajen KVIZ-a brigadir Stelian Muresan.

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

Marin PAUŠIĆ,
Ogulin

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

Marta PITEŠA,
Split

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

Silvana JUROŠ,
Osijek

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostruke zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulincu Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boravit će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenađeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnice ljepšeg spola. Vjerojatno ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.